

San Juan

Ixtachihuīn Dios quītachi'xcuhū'lichi nac cā'quilhtamacuj

¹ A'cxni' jāna'j iccāxui'līcan cā'quilhtamacuj, ixui'lhtza' chā'tin tī tzamā' Tachihuīn. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios. ² Xapūla ixtā'hui'lh Dios. ³ Tzamā' Tachihuīn cāxui'līh ixlipō'ktu tū a'nan; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'. ⁴ Ū'tza' māstā' latamat ē chuntza' lītāxtulh a'ktin taxkaket ixpālacataca'n tachi'xcuhū't. ⁵ Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū māxkakēni'n a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhuī'ni' xala' nac cā'pucsua' ē jāla skāhuī' taxkaket.

⁶ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Juan, tī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh nalīchihuīna'n tī huanican taxkaket ē milh nacālīmaxquī' talacapāstacni' tachi'xcuhū't nata'a'ka'ī'ni' tī huanican taxkaket. ⁸ Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' tī ixlicāna' taxkaket. ⁹ Tī ixlicāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāxkakēni'kō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhū't.

¹⁰ Xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'līh cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhū't jā talakapasli. ¹¹ Tī ixtā' ticālākmilh ē jā tamaktīni'nli. ¹² Makapitzīn ta'a'ka'ī'lh. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh, xla' cāmāxquī'lh lītli'hui'qui natalītaxtu ixlacstīn Dios. ¹³ Chī talīlacatuncuhū' ixlacstīn Dios, jā chī talīlacatuncuhū' ixcamana'ca'n tachi'xcuhū't. Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhū'lh ixpālacata ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhū't. Dios ū'tza' tī cāmāxquī ixlamatca'n ixlacstīn.

¹⁴ Tī huanican Tachihuīn, xla' quītachi'xcuhui'lichi nac cā'quihltamacuj. Xla' ixquincātā'hui'lan. Iclaktzī'uj chī ka'lhī lītli'hui'qui. Huā'mā' lītli'hui'qui ū'tza' ixla' tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. Xla' lakalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlicāna'. ¹⁵ Juan lichihuīna'nli ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī iclichihuīna'nli a'cxni' icuanli tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixuī'lhtza' a'cxni' quit iclacatuncuhui'lh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Dios. Jesu-cristo quincāmāca'tzīniyān tū ixlicāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. ¹⁸ Jā tī laktzī'nī't Dios nūn maktin. Tī ixlīmān ī'Ska'ta' tī Dios pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'yuni'nī'ta'n Dios.

Juan lichihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹ Israelitas xalani'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan tīchu xla'. ²⁰ Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:

—Jā quit Cristo.

²¹ Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī huanicān Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpālh:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtini'lh:

—Jā quit.

²² Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyāuj tī quincātamacaminī'ta'n. ¿Tīchu hui'x?

²³ Juan cākelhtilh:

—Quit hua'chi tī palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't: “Cacāxtlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n ē nakexpa'tā'tit Māpa'ksīni' a'cxni' namin.” Chuntza' huanli'ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Isafas, a'cxni' huanli:

Camālaksajtīt ixtej Māpa'ksīni'.

²⁴ Nā ixtahui'lāna'lh makapitzīn fariseos tī ixcālak-macamincanī't Juan. ²⁵ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpaxīni'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn Elías, nūn ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xcān. Huā'tzā' hui'lh chā'tin tī jā lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīchī'can ixcaclhi'.

²⁸ Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac Jordán, jā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

²⁹ Ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jītēlha ē cāhuanilh tachi'xcuhū't:

—Calaktzī'ntit tī mimā'lh. Ū'tza' tī macaminī't Dios ē ū'tza' huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁰ Ū'tza' iclīchihuīna'nli a'cxni' iccāhuanin: “Tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit ixpālacata xla' ixuī'lhtza' a'cxni' quit iclacaduncuhū'lh.” ³¹ Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icminī't iclīmā'kpaxīni'n xcān ixpālacata tachi'xcuhū't nataca'tzī Dios macamilh tī icpūlani'nī't.

³² Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espíritu Santo tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espíritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin

tantzasnān. ³³ Xapūla quit jā xa'icca'tzi tīchu xla'. Quihuanilh Dios tī quimacā'lh na'iclimā'kpaxīni'n xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi Espíritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' tī līmā'kpaxīni'n Espíritu Santo.” ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' chī quihuanicanī't. Ū'tza' iclimāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' ī'Ska'ta' Dios.

Xapūla ī'scujnu'nī'n Jesús

³⁵ Ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layālh chā'tu' ī'scujnu'nī'n. ³⁶ Laktzī'lh ixtētaxtumā'lh Jesús. Juan laktzī'lh Jesús ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ix-Tamālacnūn Dios.

³⁷ Chā'tu' ī'scujnu'nī'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús. ³⁸ Jesús talakspi'tli ē cālaktzī'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanih:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Cata'ntit ē calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzī'lh jā ixuī'lh. Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰ Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lāpāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacnī't Dios.)

⁴² Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzī'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³ Ixlilakalī huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh:

—Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. ⁴⁵ Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli līmāpa'ksin ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Natanael huanli:

—¿Ē tē nataxtu tū xatze nac Nazaret?

Felipe kelhtilh:

—Cata't ē calaktzi'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh Natanael lakmimā'lh ē lihuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tzeza israelita. Xla' jā a'kskāhuī'nin.

⁴⁸ Natanael kelhasqui'nilh:

—¿Chī quililakapasti?

Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹ Natanael kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x ī'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalītahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰ Jesús kelhtilh:

—Quina'ka'ī'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzī'nī'ta'n na ixtampīn nac qui'hui'. Nalaktzī'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹ Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit a'kapūn laqui'yālh, ē ángeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixa'cpūn Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

2

Tamakaxtokca nac Caná

¹ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzi' Jesús a'ntza' ixui'lh. ² Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē ī'scuju'ni'n. ³ Sputli xaxcān uva, ē ixtzi' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴ Jesús kelhtilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā? Jāna'j tzucu tū quilītlahuat nahuan.

⁵ Ixtzi' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlipō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.

⁶ Ixui'lh pāchāxan tlāmam ixa' chihuix tū ixtamaclacacqui'n israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. (Ixta'a'ka'ī' palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'n, chuntza' natalītaxtu lactze na ixlacatīn Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalītaxtumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷ Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Cacālīmātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. ⁸ Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j ē calipini'tit tī cuenta lani' ixa' cā'tani'.

⁹ Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzi' palh xcān ixuanī't ē ixtalakpalīni'ttza'. Ixtaca'tzi' xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōni't xcān. Chi'xcu' tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh ¹⁰ ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxqui'can tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva. Ā'listān, a'cxni' tzejtza' tako'tni't tī

cāta'sani'cani't, cāmaxqui'can tū jā xatze. Ē hui'x ā'xmān māstā'pā't tū xatze.

¹¹ Ū'tza' huā'mā' tū tlahualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla lī'a'cnīn. Chuntza' līmāsu'yulh ixlītlī'hui'qui. Ī'scujnu'nī'n talī'a'ka'ī'ni'lh.

¹² Ā'līstān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzī' ē ixtā'timīn ē ī'scujnu'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahui'lh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³ Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. ¹⁴ Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzī'lh tī ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā xpūpakxtucan tumīn. ¹⁵ Jesús tlahualh a'ktin lītasno'knu'ixla' ko'xka', ē cālītasno'kxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmākpūspi'tni'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n.

¹⁶ Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calimāxtutit lītamāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷ Ī'scujnu'nī'n talīlacapāstacli chuntza' chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Iclacasqui'n calakachi'xcuhū'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸ Israelitas tahuanilh:

—ĶĒ ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tziyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰ Israelitas takelhtīlh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalīcāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'. ²² Ī'scujnu'nī'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālanacuana'nli. Ta'a'ka'ī'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't

²³ Nac Jerusalén ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlhualh lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'ī'ni'lh Jesús. ²⁴ Jesús ixcālakapaskō' ixlīpō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzīn ixta'a'ka'ī' ē ā'makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'. ²⁵ Jā ixlacasqui'nca nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

3

Jesús ē Nicodemo

¹ Ixui'lh chā'tin fariseo ixtacuhuīni' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² A'ktin tzi'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tziyāuj Dios macaminī'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tī tī tzē tlhua lī'a'cnīn tū hui'x tlhua'ya' palh jā Dios macaminī't.

³ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catilacatuncuui'pālhl jāla catitā'tapa'ksīlh Dios.

⁴ Nicodemo kelhasqui'nīlh:

—¿Chī nalīlacatuncuui'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzī' ē nalīlacatuncuui'pala.

⁵ Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palh tī jā lilacatuncuhūi' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espíritu Santo, jāla catitā'tapa'ksīlh Dios. ⁶ Tī ixlacstīn tachi'xcuhūi't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspíritu Dios. ⁷ Jā calī'a'cni' tū icuaniyān: “Ixlasasqui'nca nalacatuncuhūi'pala'yā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milīpō'ktuca'n.” ⁸ Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalīlīlacatuncuhūi'pala chā'tin chi'xcu' ixlītlī'hui'qui Espíritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

⁹ Nicodemo kelhasqui'nīpālh:

—¿Chī līla huā'mā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huā'mā'? Hui'x chā'tin mākelh-tahua'kē'ni' nac Israel. ¹¹ Ixlicāna' tū icuaniyān. Iclīchi-huīna'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzi'nī'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit tū icuanāuj. ¹² Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'ī'ni'uj palh na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ 'Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza' iclīlakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés līmā'kayāhualh qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlīpō'ktuca'n tī quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catīlakspūtlī.

Dios cāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't

¹⁶ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Dios cāpāxquī' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' līmāstā'lh tī ixlīmān ī'Ska'ta' ē chuntza' tī natalīpāhuan xla', xlaca'n jā makstin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā ka'lhī ixlīspūtni'. ¹⁷ Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmakapātīnīn. Macamilh nacālīmakapūtāxtū.

¹⁸ 'Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī jā talīpāhuan, nacāmakapātīnīncan ixpālacata jā talīpāhuanli tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Milh nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlīcāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī taxkaket. Ā'chulā' talakatīlh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālīmakapātīnīncan. ²⁰ Pō'ktu tī tatlahua tū jā tze jā talakatī taxkaket ē jā tatalacatzuna'jīcu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzī'ncan chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. ²¹ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzī'ncan tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpāl̄h Jesús

²² Ā'līstān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh ī'scujnu'ni'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salim ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhūi't ixtalakchin ē ixta'a'kpa. ²⁴ Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuhūi'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzīn israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'ncan ē palh Dios laktzī'n ā'chulā' xatze catīhuāl̄h a'cxni' a'kpa. ²⁶ Talaka'lh Juan ē tahuanihl̄h:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca' chi'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē tī lichihui'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lhūhua' talakminkō'.

²⁷ Juan cākelhtilh:

—Chā'tin chi'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxquī'.
²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: “Jā quit Cristo. Xmān quimacamincanī't na'icpūlani'.” ²⁹ A'cxni' chā'tin chi'xcu' tamakaxtoka, ixla'tza' tlahua tasqui'ni'. Ixamigo pāxtūtāya ē kexmata ē lipāxuhua tū lichihuīna'n. Nā chuntza' quit iclipāxuhua chī talakmin Jesús.
³⁰ Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Tī mincha' nac a'kapūn

³¹ Tī mini'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. Tī talacatuncuhui' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talīchihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. ³² Masqui xla' lichihuīna'n tū laktzi'nī't ē tū kexmatnī't, jā tī chā'tin a'ka'i' tū huan. ³³ Palh tī a'ka'i' ixtachihuīn tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlicāna' tū huan Dios. ³⁴ Tī Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios lipāxuhua māstā' Espiritu Santo. ³⁵ XaTāta' pāxquī' ī'Ska'ta' ē macamaxquī'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksīkō'. ³⁶ Tī talipāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilak-sputli. Tī jā talipāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlatamatca'n. Dios nacāmakapātīnīn.

4

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

¹ Fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaxīmā'lh, ē jā Juan.

² Jesús jā ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'scujnu'ni'n ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ A'cxni' Jesús ca'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴ Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j ti'ya't tū Jacob ixmaxqui'nī't ixka'hua'cha tī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuanī't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuanī't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixmini'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'nī't. A'ntza' tahuī'lh na ixquīlhtūn mu'sni'. ⁷ Jā ixlīna'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ ī'scujnu'ni'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlīhua'ca'n. ⁹ Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quīlīsqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzi'ncu'tun.)

¹⁰ Jesús kelhtilh:

—Ca'tziya' cahuāl̄h tū Dios māstā' ē tī squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxqui'n.

¹¹ Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹² Tī quimpapca'n Jacob quincāmakxtekni'n huā'mā' mu'sni'. Ā'tzā' ixtako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³ Jesús huanilh:

—Ixlīpō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelhpūtī-pala. ¹⁴ Tī natahua' xcān tū na'iccāmaxqui', xlaca'n jātza' maktin catitakelhpūtīpāl̄h. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxqui' nala hua'chi mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

¹⁵ Puscāt huanilh:

—Caquima'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelhpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶ Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷ Puscāt kelhtīlh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'ni'ta' kelhaquitzis chi'xcuui'n. Tī tā'hui'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlicāna' tū huanī'ta'.

¹⁹ Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu.

²⁰ Quinapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxui' Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tzē namakapāxui'can Dios.

²¹ Jesús kelhtīlh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan namakapāxui'can Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxui'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxuiyāuj. Tī namakapūtāxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. ²³ Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxui' Dios natalīmakapāxui' ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n ē nata'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n chuntza' nalīmakapāxui'can. ²⁴ Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlacasqui'nca tachi'xcuui't natalīmakapāxui' pō'ktu ixlīstacna'ca'n; ē ixlacasqui'nca nata'a'ka'i' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalīmakapāxui' Dios.

²⁵ Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios Iacsacnī't ē lihui'līlh ixlīmakapūtāxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlīpō'ktu a'cxni' namin.

²⁶ Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

²⁷ Palaj tunca tachilh ī'scujnu'nī'n. Talī'a'cnīni'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nīlh: “¿Tū lacasqui'na'?” Jā kelhasqui'nīca: “¿Tū litā'chihuīna'mpā't tzamā' puscāt?” ²⁸ Puscāt hui'līlh ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuhū't:

²⁹ —Capintit laktzī'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī quihuanikō'lh ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰ Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús.

³¹ A'cxni' ixtamimā'nalh tachi'xcuhū't, ī'scujnu'nī'n Jesús tahuanih:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilīhua' tū jā lakapasā'tit.

³³ Scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'lh tī quīxtekni'chitza' ixlīhua'?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' tī quimacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quilīmacaminī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilīhua'. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.”

Quit iccāhuaniyān: Calaktzī'ntit tachi'xcuhū't. Talacapatēlha nata'a'ka'ī' quintachihuīn. ³⁶ Tī scuja maxquī'can ixtatlaj. Nā chuntza' tī quintatā'scuja. Makapitzīn ta'a'ka'ī' ē ū'tza' ixtatlajca'n tī quintatā'scuja. Tī ta'a'ka'ī'nī't quintachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Ū'tza' natalipāxuhua tī tamāsu'yulh quintachihuīn xapūla ē tī tamāsu'yulh

ā'listān. ³⁷ Ixlīcāna' chī tahuan: “Chā'tin cha'n ē ā'chā'tin i'nin.” ³⁸ Quit iccāmacā'nī'ta'n na'i'ninā'tit hui'xina'n jā jā cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Na'i'ninā'tit jā tascujli ā'makapitzīn. Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Xlaca'n nata'a'ka'ī' —huanli Jesús.

³⁹ Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'ī'ni'llh Jesús ixpālacata tū ixuanī't tzamā' puscāt: “Quihuanikō'llh ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't quit.” ⁴⁰ Chuntza' samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanilh cacātā'tamakxtekli ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu' quilhtamacuj. ⁴¹ Lhūhua' ta'a'ka'ī'lh a'cxni' takexmatli tū huanli xla'. ⁴² Xlaca'n tahuanilh tzamā' puscāt:

—Chuhua'j jā xmān ixpālacata mintachihuīn ica'ka'ī'yāuj. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapunca'n ē ickexmatnī'tauj tū huan xla'. Ixlīcāna' palh ū'tza' Cristo tī nacāmakapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksīni'

⁴³ Ixlī'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús huanli chā'tin a'kchihuīna' jā lakachi'xcuhū'can na ixtā'chicni'. ⁴⁵ A'cxni' Jesús chilh nac Galilea, līpāxuhua talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Xlaca'n ixtaquīlanī't nac Jerusalén jā iklamā'lh cā'tani' tū huanican pascua, ē ixtalaktzī'nkō'ni'ttza' lhūhua' tū quītlahualh Jesús.

⁴⁶ Jesús mimpālh nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā līmāxtulh xaxcān uva. Ixlacatzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū huanican Capernaum, ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatla. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzīlh ixtaxtunī'ttza' Jesús nac Judea ē ixuī'lacha'tza' nac Galilea, palaj tunca xatāta'

a'lh laktzī'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic namātzeyī ixka'hua'cha tī ixnīmā'lhtza'. ⁴⁸ Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh jā nalaktzī'nā'tit lī'a'cnīn.

⁴⁹ Tzamā' chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic lihuan jā nanī quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzamā' chi'xcu' a'ka'ī'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanih:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nilh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanih:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzīlh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: “Minka'hua'cha tzeyanlitza'.” Ū'tza' lī'a'ka'ī'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Jā makās ā'līstān israelitas talitzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixuī'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyāhuacanī'ttza' ixa'cchic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtīn. ³ A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlani'n ē tī lakatzī'nī'n ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nalh a'cxni'

ixtasakā'lih xcān. ⁴ Makatunu' ixquīyujāchi chā'tin āngel. Ū'tza' ixsakā'li xcān. Tī pūla ixtojō nac xcān, a'cxni' ixtasakā'li, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuālh ta'jatat.

⁵ A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla pu'xamacāujtzeyan cā'ta. ⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzeyancu'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtīni'lh:

—Jā tī tī naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'li. A'cxni' quit ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quilīskāhuī'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli ixpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan.

¹⁰ Israelitas tahuanilh chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā minī'ni' līpimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtilh:

—Tī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.”

¹² Takelhasqui'nīlh:

—¿Tiyā chi'xcu' tī huanin: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?”

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyīlh ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātēlacataxtunī'ttza'. ¹⁴ Ā'līstān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzeyanī'ta'tza'. Jātza' catlā'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlāhua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzīnīlh israelitas Jesús tī ixmātzeyīnī't. ¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ix-pūjaxcan a'cxni' Jesús tlhualh tzamā' lī'a'cnīn. Ū'tza' tatzuculh talīputzastālani' israelitas ē ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh israelitas ē ixtalīmaknīcu'tun. Ū'tza' talīsītzī'lh tū tlhualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh hua'chi Dios lītaxtulh a'cxni' huanli: Dios quinTāta'.

Ī'Ska'ta' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nīn quinTāta' Dios. Iclaktzī'n tū tlhualh quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlhualh quinTāta', nā ū'tza' ictlahua.

²⁰ QuinTāta' quimpāxquī' quit ē quimāsu'yuni' ixlīpō'ktu tū tlhuamā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'icthualh ē nalī'a'cnī'yā'tit.

²¹ QuinTāta' mālacastālancuanīnī'n. Nā chuntza' quit iccāmaxquī' ixlāmatca'n tī quit iclācasquī'n.

²² QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxquī'nī't līmāpa'ksīn quit na'iccāputzāna'nī. ²³ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n naquintalīlakachi'xcuhū' quit lacxtim chī talakachi'xcuhū' quinTāta' Dios. Tī jā quilakachi'xcuhū' jā lakachi'xcuhū' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁴ 'Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī takexmata tū icuan ē talīpāhuan tī quimacaminī't, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlāmatca'n tū jā catīlakspūtlī. Xlaca'n jā caticāmāpātīnīca; taka'lhītza' ixlāmatca'n xasāsti' tū jā makstīn catīspūtlī. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.

Mimā'lh'tza' quilhtamacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' tī jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n, x'laca'n natakexmata quintachihuīn quit, ī'Ska'ta' Dios. Tī natakexmata quintachihuīn, x'laca'n nacāmaxquī'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²⁶ Chuntza' chī quinTāta' Dios māstā' latamat, nā ī'Ska'ta' tzē namāstā' latamat. ²⁷ Quimaxquī'nī't limāpa'ksīn na'icputzāna'nī, ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Jā calī'a'cnī'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhtamacuj a'cxni' nīnī'n natakexmata quintachihuīn. ²⁹ Natatā'cxtuyāchi x'laca'n nac pūtā'cnūn. Tī tatlahualh tū tze, x'laca'n natalacastālancuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī tatlahualh tū jā tze, x'laca'n natalacastālancuana'n ē nacāmakapātīnīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhī limāpa'ksīn

³⁰ Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chī quilīmāpa'ksī Dios. Ū'tza' tzej icliputzāna'nī. Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ixtapāxuān quinTāta' tī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān quit quilīmān naquilichihuīna'ncan ē jā tī ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n, chuntza' jā catī'a'ka'ī'ca tū icuan. ³² Hui'lapāl'h ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata, ū'tza' ixlicāna'. ³³ Hui'xina'n mākelhasqui'nīnīnī'ntit Juan. Juan kelhtini'lh tū ixlicāna'. ³⁴ Quit jā icmaclacasqui'n nūn chā'tin chi'xcu' tī nalichihuīna'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatītit chī ixcāmāxkakēni'yān. ³⁶ Juan huanli Dios quimacaminī't. Ē quit ictlahua tū quimacamaxquī'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yu Dios quimacaminī't. ³⁷ Nā Dios

quimacamilh ē līchihuīna'n quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn ē jā makstin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Jā makstin cātanūni'nī'ta'n ixtachihuīn na milīstacna'ca'n. A'ntza' litasu'yu hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n tzej likelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Masqui ixtachihuīn Dios līchihuīna'n quimpālacata, ⁴⁰ hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁴¹ 'Quit jā icputza ixtapāxqui'n chi'xcuḥuī'n. ⁴² Quit icca'tzī tzej hui'xina'n jā pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Dios quimaxqui'nī't līmāpa'ksīn. Ū'tza' iclīminī't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'ī'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātapāxqui'n tachi'xcuḥuī't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' jā lī'a'ka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Jā capuhua'ntit na'iccālīmālacsu'yuyān na ixlacatīn quinTāta'. Tī nacālīmālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī lī'a'ka'ī'ni'yā'tit. ⁴⁶ Palh hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'ī'ni'uj. Moisés litzo'knunī't quimpālacata. ⁴⁷ Palh hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, ¿chī naquilāli'a'ka'ī'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

6

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuḥuī'n
Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

¹ Ā'līstān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. ² Lhūhua' tachi'xcuḥuī't ixtastālani'nī't ixpālacata ixtalaktzī'nī't lhūhua' lī'a'cnīn tū ixtlahuanī't, a'cxni' iccāmātzeyīnī't ta'jatatlānī'n. ³ Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahuī'lh

ī'scujnu'nī'n. ⁴ Ixtalacatzuna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israeli-tas tū huanican pascua. ⁵ Jesús laca'a'lh ē cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalakmimā'nalh. Huanilh Felipe:

—Chuhua'j j̄jāchu natamāhuayāuj lihua' tū nacāmāhui'yāuj huā'mā' tachi'xcuhui't?

⁶ Jesús ixlītzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzītza' tū natlahua. ⁷ Felipe kelhtīnī'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalihuā'yankō' macastī'n.

⁸ A'chātin ī'scujni' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹ —Ā'tzā' huī'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmin macquitzis pāntzīn ixla' cebada ē tantu' squī'ti'. ¿Chī nalī'a'cchā'n natalihuā'yankō' tachi'xcuhui't?

¹⁰ Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhui't catatahui'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahui'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. ¹¹ Jesús maktīnī'lh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamaxquī'lh tī ixtahui'lāna'lh. Nā chuntza' cāmaxquī'ca squī'ti'. Cāmaxquī'ca chī xlaca'n ixtalacasquī'n. ¹² A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpītzun. Jā capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta lītatzumalh xalacpītzun macquitzis pāntzīn ixla' cebada.

¹⁴ Tachi'xcuhui't a'cxni' talaktzī'lh tzamā' lī'a'cnīn tū tlhualh Jesús, xlaca'n tahananli:

—Ixlicāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmillh nac cā'quiltamacuj.

¹⁵ Jesús ca'tzīlh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhui'licu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' lītapānūlh ē ixlīmān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'luanli xcān
Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶ A'cxni' tzi'satza' ixuanī't, ī'scujnu'nī'n tamincha' na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹ A'cxni' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlīmakat, ī'scujnu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tājicua'nli. ²⁰ Jesús cāhuanilh:

—Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

²¹ Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhuī't taputzalh Jesús

²² Ixlīlakali tachi'xcuhuī't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzilh xmān a'ktin barco ixuī'lh ē ū'tza' ixtapūtacutnī't ī'scujnu'nī'n Jesús, ē Jesús jā ixcātā'a'nī't. ²³ Makapitzīn barcos xalacstīn ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'canī't pāntzīn a'cxni' māsā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴ A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzilh Jesús jātza' ixuī'lh a'ntza' ē nūn ī'scujnu'nī'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' līhua't tū māsā' latamat

²⁵ A'cxni' tachi'xcuhuī't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ꝑjā'cxni' chita' huā'tzā'?

²⁶ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzī'ntit lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata lī'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷ Jā calīscujtit milīhua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit līhua't tū jā makstin

catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quinTāta' Dios quimāsu'yuchi.

²⁸ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Chī na'iclitlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, ixpālacata quit quimacaminī't Dios.

³⁰ Takelhasqui'nīlh:

—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka'ī'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya'?

³¹ Quinapapana'ca'n tahua'lh tū ixuanican maná nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xla' cāmaxquī'lh ixlīhua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Moisés jā cāmaxquī'lh lihua't tū xala' nac a'kapūn. QuinTāta' cāmaxquī'yān tū ixlicāna' lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Minī'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin tī cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhi't.

³⁴ Tahuanīlh:

—Caquilāmaxquī'uj pō'ktu quilhtamacuj tzamā' lihua't.

³⁵ Jesús cāhuanīlh:

—Quit huā'mā' lihua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhi't. Masqui hui'xina'n huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakelhpūtīpalayā'tit. Palh naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj, jā caticāspuṭni'n tapāxuān.

³⁶ Iccāhuanintza' laktzī'nī'ta'ntittza' lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā a'ka'ī'yā'tit masqui laktzī'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixlīpō'ktuca'n tī nacāmālacpuhuānī quinTāta', naquintalakmin. Ē tī naquintalakmin jā icticāmālakaspi'tli. ³⁸ Quit icminī'ta'ncha' nac a'kapūn

na'ictlahua ixtalacasqui'n̄n tī quimacamilh. Jā ictlahua xm̄n quintapāxuān. ³⁹ QuinTāta' tī quimacaminī't lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha ixlipō'ktuca'n tī cāmālacpuhuanī naquintalakmin. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xm̄n quilhtamacuj. ⁴⁰ Ixtalacasqui'n̄n quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlipō'ktuca'n tī natahuan quit ī'Ska'ta' Dios ē naquintalipāhuan, nataka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspuṭli; ē quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xm̄n quilhtamacuj —huanli Jesús.

⁴¹ Israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Jā cāminī'ni'lh chī huanli Jesús: “Quit lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn.” ⁴² Talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quina'n cālakaṣāuj ixtāta' ē ixtzī'. ¿Tū ixpālacata quincāhuaniyān chuhua'j palh nac a'kapūn minī'ta'ncha'?

⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Jā chuntza' calālichihuī'na'ntit. ⁴⁴ Xm̄n Dios tzē cāmālacpuhuanī tachi'xcuhi't naquintastālani'. Ē tī naquinta'a'ka'ī'ni' quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xm̄n quilhtamacuj. ⁴⁵ Chuntza' huan jā tatzo'knunī't ixa'kchihuīna'nī'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't.

Ixlipō'ktuca'n tī natakexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza' natalisca'ta, ē naquintastālani'.

⁴⁶ 'Nūn chā'tin laktzī'nī't quinTāta'. Xm̄n quit iclaktzī'nī't, ixpālacata icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī quintalipāhuan, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁴⁸ Quit lihua't tū ka'lhī latamat. ⁴⁹ Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanilh. ⁵⁰ Quit

iccālītā'chihuīna'mā'n līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' līhua't. Tī quinta'a'ka'ī'ni' jā makstin catitanilh. ⁵¹ Quit xalakahuan līhua't tū minī'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā' līhua't jā makstin catitasputli. Līhua't tū na'iccāmaxquī', ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n —huanli Jesús.

⁵² Israelitas tatzuculh talālītā'chihuīna'n ē talāhuanilh:
—¿Chī līlalh huā'mā' chī'xcu' naquincāmaxquī'yān ixmacni' nahua'yāuj?

⁵³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā catika'lhī'tit xasāsti' milatamatca'n.

⁵⁴ Tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catisputli. Quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ⁵⁵ Quimacni' xatze līhua't ē quinka'lhni' xatze līko'tnuncan. ⁵⁶ Xlaca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', lacxtim naquintatā'tahui'la.

⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta'. Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā chuntza' na'iccāmālakahuani tī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' līhua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná tū tahua'lh minapapana'ca'n. Masqui minapapana'ca'n tahua'lh maná, tanilh. Tī natahua' huā'mā' līhua't tū iccālītā'chihuīna'mā'n, nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁵⁹ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo nac Capernaum.

Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli

⁶⁰ A'cxni' takexmatli huā'mā', lhūhua' tī ixtastālani'mā'nalh Jesús talāhuanilh:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

⁶¹ Jesús ixca'tzī'ī'scuju'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh ē jā
ixcāminī'ni' ixtachihuīn. Ē xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā cāminī'ni'yān tū iccāhuaniyān? ⁶² ¿Tūchu
ixpuhuanit palh ixlaktzī'ntit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
tā'kayāhuamā'lh jā pūla ixui'lacha'? ⁶³ Tū iccāhuaniyān,
ū'tza' jā huanicu'tun ixlīcāna' nahua'yā'tit quinquinī.
Quinquinī jā caticāmaxqui'n milatamatca'n. Ū'tza' Es-
pīritu Santo tī nacāmaxqui'yān xasāsti' milatamatca'n.
Tū iccāhuanincus, ū'tza' māsū'yu chī tzē nalīka'lhī'yā'tit
xasāsti' milatamatca'n. ⁶⁴ Hui'lh makapitzīn hui'xina'n tī
jā a'ka'ī'yā'tit.

Jesús ixca'tzītza' tī jā ixta'a'ka'ī' ē tī namacamāstā'.
⁶⁵ Huanli:

—Ū'tza' iccālīhuaninī'ta'ntza' nūn chā'tin tzē
naquintapa'ksīni' palh quīnTāta' jā namālacpuhuani
naquistālani'.

⁶⁶ Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē jātza' tastālani'lh Jesús.
⁶⁷ Jesús cākelhasqui'nīlh ixlīkelhacāujtu' ī'scuju'nī'n:

—¿Ē hui'xina'n quilāmakxtekcu'tunāuj?

⁶⁸ Simón Pedro kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachi-
huīn māsū'yu chī na'iclika'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā
catisputli. ⁶⁹ Quina'n iccā'a'ka'ī'ni'ni'ta'n hui'x Cristo,
ī'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

⁷⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccālacsacnī'ta'n minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin
tā'scujatza' skāhuī'ni'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha
Simón tī namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin
ixlīkelhacāujtu' ixuanī't.

7

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'ī'

¹ A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlata'kchokocu'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamaknicu'tun. ² Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū huanican ixla' mū'xta'ka' tū ixtatlahua israelitas. ³ Ē ixtā'timīn Jesús tahuanih:

—jā catamakxtekti huā'tzā'. Capittza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuhū't natalaktzī'n tū tlahua'pā't. ⁴ Tī lacasqui'n nalakapascan jā tū catitlahualh cā'lakatzē'k. Palh ixlicāna' tū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhū't.

⁵ Nūn chu ixtā'timīn jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús. ⁶ Jesús cāhuanilh:

—jāna'j chin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni' napincu'tunā'tit. ⁷ Hui'xina'n jāla caticātaquiclhaktzī'n. Quit quintalīquiclhaktzī'n iccāhuanimā'lh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ⁸ Capintit hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chin quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

⁹ A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰ A'cxni' ixta'a'ni'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chi tzē'k a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'. ¹¹ Israelitas ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalīkelhasqui'nīn'in:

—jāchu huī'lh tzamā' chi'xcu'?

¹² Lhūhua' tī tzē'k ixtalīchihuīna'mā'nalh. Makapitzīn ixtahuan: “Tzeya chi'xcu'.” Ē makapitzīn ixtahuan: “jā tzeya chi'xcu'; a'kskāhuī'nin.”

¹³ Ē lītzē'k ixtalīchihuīna'n ixpālacata ixtajicua'ni' lī'israelita.

¹⁴ A'cxni' i'tättza' iklamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ¹⁵ Israelitas talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Chī tzej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Jā maktin kelh-tahua'ka'nī't.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Tū icmāsu'yu quit jā quintalacapāstacni'. Ixtalacapāstacni' tī quimacaminī't. ¹⁷ Palh tī tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n, naca'tzī palh icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē jā xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸ Tī chihuīna'n xmān ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcu'huī'ca. Tī lacasqui'n nalakachi'xcu'huī'can tī macaminī't, nahuan tū ixlicāna'. Jā cati'a'kskāhuī'nilh.

¹⁹ 'Moisés cāmaxqui'n līmāpa'ksīn ē jā mākentax-tūyā'tit tzamā' līmāpa'ksīn. ¿Ē tū ixpālacata quilālī-maknīcu'tunāuj?

²⁰ Tachi'xcu'huī't takelhtīlh:

—Hui'x chuya'ya'. ¿Tīchu maknīcu'tunān?

²¹ Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n lī'a'cnī'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huanīcan circuncisión (masqui xapūla quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Ū'tza' hui'xina'n līchu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²³ Chuntza' mākentax-tūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit', ¿tū ixpālacata lisītzī'yā'tit icmātzeyīlh chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilāputzāna'nīyāuj ixpālacata puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'nī'yā'tit ā'chā'tin,

ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵ Tatzuculh talākelhasqui'nīn xalanī'n nac Jerusalén:

—¿Ē jā ū'tza' tī putzacan maknīcu'tuncan?

²⁶ Calaktzī'ntit chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'lacatīn ē jā tū tahuanī xanapuxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan huā'mā' Cristo tī Dios lacsacnī't? ²⁷ A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin catica'tzilh jā naminācha'. Quina'n ca'tziyāuj jā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸ Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn jā ixcāmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē nā ca'tziyā'tit jā icminī'ta'ncha'. Quit jā icminī't quina'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlīcāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n.

²⁹ Quit iclakapasa ixpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Palaj tunca ixtachī'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin tī chi'palh ixpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹ Ē līlhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh ē tahuanli:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua lī'a'cnīn ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policia nachī'lē'ncan Jesús

³² Fariseos takexmatli chī tzē'k ixtalīchihuīna'n Jesús tachi'xcuhuī't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicíaca'n natachī'lē'n Jesús. ³³ Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵ Israelitas talākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'hui'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶ Quincāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Xcān tū māsā' latamat

³⁷ Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuīna'lh:

—Tī takelhpūtī, caquintalakmilh ē catahua'lh. ³⁸ Tī quinta'a'ka'ī'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'cxtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māsā' latamat. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'ī' natamaktīni'n Espīritu Santo. Jāna'j ixmin Espīritu Santo ixpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't

⁴⁰ A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, makapitzīn tahuanlı:

—Ixlicāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuīna' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹ Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Cristo jā catimīncha' nac Galilea. ⁴² Cristo ī'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Ū'tza' jā lacxtim ixtalilacapāstaca ixpālacata Jesús.

⁴⁴ Makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chī'palh.

Māpa'ksīni'nī'n jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

⁴⁵ Policías talaka'mpālh fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata jā lili'ta'ntit?

⁴⁶ Policías takelhtīni'lh:

—Jā maktin ickexmatnī'tauj nūn chā'tin chi'xcu' tī chihuīna'n chī huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷ Fariseos takelhtīni'lh:

—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhuī'nī'ta'ntza'.
⁴⁸ Jā a'ka'i'ni'nī't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹ Catihuālh tachi'xcuhūi't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmālakspūtūcan.

⁵⁰ Nicodemo tī ixlakmini't Jesús cā'tzī'sni', xla' nā fariseo ixuanī't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Jāla catimakapātīniūj chā'tin chi'xcu' palh jā pūla naca'tzīyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

⁵² Ā'makapitzīn fariseos tahuanilh Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios ē naca'tzīya' jā makstin minī'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.

⁵³ Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Puscāt tī xamaklani'

¹ Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ² Ixlīlakalī tzi'saj Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhūi't talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ³ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talīmini'lh Jesús chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quitā'maclaca chā'tin chi'xcu' ē chi'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'i'tātca'n tī ixtahuī'lāna'lh. ⁴ Tahuanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chi'xcu'. ⁵ Līmāpa'ksīn tū quincāmaxqui'ni'ta'n Moisés, ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān nacucta'lamaknīyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanih Jesús huā'mā' xmān talīputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē natalīmālacapū'. Jesús taquilhpūtalh ē tzuculh litzo'knun ixmacan nac ti'ya't. ⁷ Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla' tā'clhsajli ē cāhuanih:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh tzamā' puscāt.

⁸ Jesús taquilhpūtāpālh ē litzo'knumpālh ixmacan nac ti'ya't. ⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzilh ixtalaclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzin chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlīmān tamakxteklī Jesús ē tzamā' puscāt. ¹⁰ Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīnī'na'n?

¹¹ Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Nūn quit icmakapātīnīnān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpālh tachi'xcuhū't ē cāhuanih:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhū't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'iccāmāxkakēni'ni' ixlatamatca'n.

¹³ Fariseos tahuanih:

—Hui'x mintalacapāstacni' līchihuīna'na'. Chuntza' jā tū līmacuan mintachihuīn.

¹⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlīcāna' masqui quit quina'cstu quilīchihuīna'ncan. Quit icca'tzī jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā icminī'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. ¹⁵ Hui'xina'n līputzāna'nā'tit xmān

tū laktzi'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī. ¹⁶ Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlicāna'. Quit jā quilīmān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacaminī't ū'tza' quintā'putzāna'n. ¹⁷ Chuntza' tatzō'kni' na milīmāpa'ksīnca'n: A'cxni' chā'tu' chi'xcuhui'n līlacxtim tamālectzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlicāna'. ¹⁸ Quit iclīmāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī līmāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāqui'can tumīn. Nūn chā'tin puhuanli nachī'lē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹ Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²² Israelitas tahuanli:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' līhualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³ Jesús cāhuanīlh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴ Ū'tza' iccālīhuanin a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā

quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' iccāhuaniyān tī quit. Chuntza' nalika'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' naniyā'tit.

²⁵ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tichu hui'x?

Jesús cākelhtīlh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapūla. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'niyān lhūhua' tū tlahuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacaminī't, xla' huan tū ixlicāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcu'huī't.

²⁷ Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlichihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. ²⁸ Ū'tza' cālīhuanīlh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tziyā'tit tichu quit. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tziyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. ²⁹ Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimakxteknī't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

³⁰ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

³¹ Jesús cāhuanīlh israelitas tī ixta'a'ka'ī'ni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquilākexpa'tni'yāuj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlicāna' quiscujnu'nī'n. ³² Nalakapasā'tit tū ixlicāna'. Tū ixlicāna' nalīlaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

³³ Xlaca'n takelhtīlh:

—Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstīn quincātata māhuanī'ta'n. ¿Tū ixpālacata hua'na' hui'x na'iclaktaxtuyāuj?

³⁴ Jesús cāhuanīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī tlahua tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacani't, ixpālacata jāla makxteka tū jā tze. ³⁵ Xatata māuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlicāna' ka'hua'cha. Xatata māuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahui'lalh na ixchic ixtēcu' ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlicāna' ixka'hua'cha chā'tin chi'xcu', xla' pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi tī xatata māuj ixpālacata jāla makxtekā'tit tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalimaktēkā'tit tū jā tze. Chuntza' jātza' catitahui'la'tit hua'chi xatata māuj. ³⁷ Masqui hui'xina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, quilāmaknīcu'tunāuj ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit tū iccāhuaniyān. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuanini'ta'n mintāta'ca'n.

³⁹ Xlaca'n takelhtīlh:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlicāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū tlahua mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanihlh:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴² Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquilāpāxquī'uj ixpālacata quit icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā' icu'lh. Quit jā icmilh quina'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quimacaminī't.

⁴³ Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā lica'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴ 'Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin. Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamaknīni' hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstin lacapāstaca tū ixlicāna' ixpālacata jā lakatī tū ixlicāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn līchihuīna'n ixpālacata xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' ē hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. ⁴⁶ ¿Tīchu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit ictlahuanī't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlicāna', ¿tū ixpālacata jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj? ⁴⁷ Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā līkexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixuī'lh'tza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhuī' Abraham

⁴⁸ Israelitas tahuanilh Jesús:

—Ixlicāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

⁴⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Jā icka'lhī jā tzeya ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhuī' quin-Tāta' ē hui'xina'n jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. ⁵⁰ Quit jā quincuenta palh jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. Huī'lh chā'tin tī lacasqui'n caquilakachi'xcuhuī'ca, ū'tza' tī naputzāna'nīkō'. ⁵¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xas-āsti' ixlatamatca'n tū jā makstin catisputli.

⁵² Israelitas takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeya ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mintachihuīn jā makstin catitasputli. ⁵³ ¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'nī'n nā tanīlh. ¿Tīchu hui'x palh jā catinīt?

⁵⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Palh quina'cstu naquilakachi'xcuhū'can, jā tū ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhū' quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Ū'tza', tī hua'nā'tit minDiosca'n, jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclitaxtulh chā'tin a'ksa'nīni' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlicāna' iclakapasa ē quit icmāquī' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham tī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata ixca'tzi nalaktzi'n a'cxni' xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla' laktzi'lh ē lipāxualh.

⁵⁷ Israelitas tahuanih Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ¿ē chī līhua'na' palh laktzi'nī'ta'tza' Abraham?

⁵⁸ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icū'lhtza' a'cxni' jāna'j ixlalatuncuhū' Abraham.

⁵⁹ Palaj tunca tasacli chihuix ē ixtalīcucta'lacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' lītaxtulh xaka'tla' nac templo.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' tī ixlīlalatuncuhū'nī't xalakatzi'n

¹ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan, laktzi'lh chā'tin chi'xcu' tī ixlīlalatuncuhū'nī't xalakatzi'n. ² Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata līlalatuncuhū'lh lakatzi'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Ē ixpālacata ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzi', o ixpālacata ixcuenta līlakatzi'?

³ Jesús cāhuanīlh:

—Jā ixpālacata ixcuenta līlakatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzi'. Xla' līlacatuncuhī'lh lakatzī'n ixpālacata chuntza' tzē nalīmāsu'yu ixlītlī'hui'qui Dios a'cxni' namātzeyī. ⁴ A'cxni' xkakacus, tzē scujcan; a'cxni' tzi'suamā'lh tza', jātza' la catiscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt tī quimacaminī't. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n ē jātza' la ca'ictiscujli. ⁵ Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhī't līhuan icuī'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁶ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē līlacatlahualh na ixlakastapun lakatzī'n. ⁷ Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macamincanī't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpāl, tzētza' ixlacahuāna'n. ⁸ Ixtā'līmacchicni' ē tī ixtalaktzi'ni't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuanī't, xla'ca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' tī ī'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

¹⁰ Takelhasqui'nilh:

—¿Chī līlāh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Xla' cākelhtīl:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quilīlacatlahualh na quilakastapun. Quihuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:
—Jā icca'tzī.

Fariseos takelhasqui'nīlh chi'xcu' tī ixlakatzī'

¹³ Cālīmini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' tī ixlakatzī'.
¹⁴ Tzamā' quilhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyilh lakatzī'n, ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan.
¹⁵ Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpālh:

—¿Chī līlacahuā'na'?

Xla' cākelhtīlh:

—Quilīlacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Makapitzīn fariseos tahuanlı:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhū' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh lī'a'cnīn chī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n.

¹⁷ Takelhasqui'nīpālh tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:
—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.

¹⁸ Israelitas, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't ē mālacahuānīca. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹ Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu' minka'hua'chaca'n tī lacatuncuhū'lh xalakatzī'n? ¿Chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj ū'tza' quinka'hua'chaca'n. Icca'tzīyāuj līlacatuncuhū'lh lakatzī'n. ²¹ Jā icca'tzīyāuj chī tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tzīyāuj tī

mālacahuānilh. Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyān.

²² Ixtāta' ē ixtzī' tahuanli chuntza' expālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Israelitas ixtalīchihiuīna'nī'ttza' natamacxtucan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Ū'tza' talīhuanli ixtāta' ē ixtzī': “Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'.”

²⁴ Israelitas tata'sani'pāl h ixlīmaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't ē tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj ixlicāna' na ixlacatīn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵ Xla' cākelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzī xapūla lakatzī'n xa'icuanī't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī limālacahuānīn?

²⁷ Xla' cākelhtīlh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū expālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuanipalayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸ Talakapalalh ē tahuanilh:

—Hui'x stālani'ya' tzamā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā' Jesús jā icca'tzīyāuj jā minī'ta'ncha'.

³⁰ Chi'xcu' cākelhtīlh:

—¿Chī lilalh jā ca'tzīyā'tit jā mincha' tzamā' chi'xcu'? Ū'tza' tī quimālacahuānilh. ³¹ Quina'n ca'tzīyāuj Dios jā cākexmata tī tatlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhui' ē tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³² A'cxni' ixlītzucuni' quilhtamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chi'xcu' mālacahuāni tī lakatzī'n lacatuncuhui'nī't. ³³ Palh jā Dios ixmacamilh, jāla tū ixtitlahualh.

³⁴ Tahuanilh:

—Hui'x lilacatuncuhui'nī'ta' ixlitzumayān tū jā tze.
 ¿Tū naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n?
 Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzī'nī'n tī jā ta'a'ka'ī'

³⁵ Jesús huanica ixtamacxtucanī't tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Ē a'ka'ī'ni'ya' hui'x ī'Ska'ta' Dios?

³⁶ Chi'xcu' huanilh:

—¿Tichu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'icli'a'ka'ī'ni'.

³⁷ Jesús kelhtīlh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Ū'tza' tī tā'chihuīna'mā'n.

³⁸ Tzamā' chi'xcu' taquilhputani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', ica'ka'ī'ni'yān.

³⁹ Jesús huanli:

—Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj nalītasu'yu tī ta'a'ka'ī' ē tī jā ta'a'ka'ī'. Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj na'iccāmālacahuānī tī xalakatzī'nī'n ē icmilh na'iccāmālakatzī' tī talacahuāna'n.

⁴⁰ Makapitzīn fariseos ixtayāna'lh ixlacatzuna'j. A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—¿Ē iclakatzī'yāuj quina'n?

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzī'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlīpintit cuenta. Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n līlīpinā'tit cuenta.

10

Ixchicca'n borregos

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Tī lactanū jā yālh xamākelhcha,

ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos. ³ Tī maktaka'lha mākelhcha mālaquī'ni' tī cāmaktaka'lha borregos ē takexmata ixtachihuīn. Cāmāpācuhuī chī tanatunu' ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n. ⁴ A'cxni' cāmāxtukō' xla' cāpūlani' ē ixlīborregos tastālani' ixpālacata xlaca'n takelhlakapasatza' ixtēcu'ca'n. ⁵ Jā catitastālani'lh tī ā'chā'tin ixpālacata jā takelhlakapasa. Natatzā'lani'.

⁶ Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn chī cālīmāsu'yuni'can. Xlaca'n jā taca'tzilh tū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi tī xatze maktaka'lhna' borregos

⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā talactanū borregos. ⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī quintapūlani'lh, xlaca'n ka'lhāna'nī'n. Ē borregos jā takexmatni'lh lika'lhāna'nī'n. ⁹ Quit chī mākelhcha. Tī naquinta'a'ka'i'ni', xlaca'n natapūtaxtu. Na'iccāmaktaka'lha chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu ē nataputza ixlīhua'tca'n ē natatanūpala.

¹⁰ 'Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē maknīni'n ē mālak-sputūnu'n. Quit icminī't na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū ā'chulā' xatze. ¹¹ Quit ā'chulā' xatze ixmaktaka'lhna' borregos. Tī xatze ixmaktaka'lhna' tzej cāmaktaka'lha ixborregos ē masqui cacālīnīlh. ¹² Tī xmān tasācua', a'cxni' laktzī'n mimā'lh misin, cāmakxteka borregos ē tzā'latāquī' ixpālacata jā tzamā' maktaka'lhna' jā ixla' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē cāmakatzā'lakō'. ¹³ Tasācua' tzā'la ixpālacata xmān tasācua' ē jā ixla' borregos, ē xla' jā ixcuenta.

¹⁴ 'Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quintachi'xcuhuī't, ē nā xlaca'n quintalakapasa.

¹⁵ Nā chuntza' quinTāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālīnī quintachi'xcuhui't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālīnī ixborregos. ¹⁶ Hui'lapālh ā'makapitzīn tachi'xcuhui't tī jāna'j quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaca'n na'iccālīmin. Xlaca'n naquin-takexmatni'. Chuntza' xlaca'n kēxtim natala quintachi'xcuhui't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷ 'QuinTāta' quimpāxquī' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclakahuampala. ¹⁸ Nūn chā'tin quintimaktīlh quilatamat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nīn ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —huanli Jesús.

¹⁹ A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tatapāpitzini'lh. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan:

—¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī jā tzeya ū'ni', ē xla' chuya?

²¹ Ā'makapitzīn huampala tahuanli:

—Tī ka'lhī jā tzeya ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuīna'nli. ¿Ē tzē namālacahuānī chā'tin lakatzī'n jā tzeya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²² Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza' tū ixlīlacapāstaccan a'cxni' ixcāxtlahuakō'canī't xaka'tla' templo makāstza'. Cā'lonkni' ixuani't. ²³ Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhtīn xaka'tla' templo jā ixuanican Ixtanquilhtīn Salomón. ²⁴ Israelitas tasti'li'hui'līlh ē tahuanilh:

—¿Hasta jā'cxni' naquilāhuaniyāuj tīchu hui'x? Palh hui'x Cristo xamaktin caquilāhuaniuj.

²⁵ Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit. Pō'ktu tū ictlahua quit iclītlahua ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza' lītasu'yu tīchu quit. ²⁶ Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit ixpālacata hui'xina'n jā quintachi'xcuhū't. ²⁷ Quintachi'xcuhū't takexmata quintachihuīn chuntza' chī borregos takexmata ixtachihuīn ixtēcu'ca'n. Quit iccālākapasa quintachi'xcuhū't, ē xlaca'n quintastālani'. ²⁸ Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlātamāca'n tū jā makstin catilakspūtlī. Jā tī chā'tin tzē naquimaktī tī quinta'a'ka'ī'ni'. ²⁹ Quimacamaxquī'ni't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksīni'. Ē nūn tī chā'tin tī tzē quintimaktīlh tī quinta'a'ka'ī'ni'lh. ³⁰ Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

³¹ Palaj tunca israelitas tasacpālh chihuix ixtalīcucta'lacu'tun. ³² Jesús cāhuanilh:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuanī't lhūhua' tū xatze na milacatīnca'n. ¿Ē ū'tza' naquilālīcucta'layāuj?

³³ Israelitas tahuānilh:

—Jā ū'tza' icticālīcucta'lan ixpālacata tū lactze tlahuanī'ta'. Na'iccālīcucta'layān ixpālacata hui'x lakmaka'na' Dios ē mālakchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān chi'xcu'.

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios: “Hui'xina'n milīpō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵ Dios cāmāpācuhūilh diosnu' tī cāmācamaxquī'lh ixtachihuīn Dios ē huā'mā' tatzo'kni' jā makstin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacī ē quimacamīlh nac cā'quīlhtamacuj. ¿Tū ixpālacata quilālīmālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit ī'Ska'ta' Dios? ³⁷ Palh quit jā ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', jā caquilā'a'ka'ī'ni'uj. ³⁸ Palh hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj, masqui quit ictlahua chuntza'

chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'i'tit tū ictlahua ū'tza' ixla' Dios. Chuntza' naca'tziyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'i'yā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

³⁹ Ē ā'maktin ixtachī'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lani'llh.

⁴⁰ Palaj tunca Jesús a'llh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā Juan ixmā'kpaxīni'mā'lh xapūla. ⁴¹ Lhūhua' tachi'xcuui't talakchi'llh Jesús ē xluca'n talāhuanilh:

—Masqui Juan jā tlahualh li'a'cnīn, pō'ktu tū ixliči-huīna'n Jesús, ū'tza' tū ixlicāna'.

⁴² A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'i'ni'llh Jesús.

11

A'cxni' nīlh Lázaro

¹ Ixui'llh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Lázaro. Xla' ixta'jatatla. Xla' ixlahui'llh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timīn. ² Huā'mā' María ū'tza' tī litantūtlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē litantūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla. ³ María ē Marta tamāca'tzīnīlh Jesús ē tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla tī pāxquī'ya'.

⁴ A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatat jā catilaknīlh. Ixpālacata tzamā' ta'jatat nalaktzī'ncan chī ixlika'tla' Dios, ē nā nalīmāsu'yu chī ixlika'tla' i'Ska'ta'.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' Marta ē María ē nā Lázaro. ⁶ A'cxni' huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús tachokopālh jā ixui'llh ā'a'ktu' quilhtamacuj. ⁷ Ā'listān cāhuanilh i'scuju'nī'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸ I'scuju'nī'n tahuanilh:

—Māpa'ksīni', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ixtacucta'lamaknīcu'tunān. Ē hui'x pīmpalacu'tuna'tza'.

⁹ Jesús cāhuanilh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin latlā'huan cā'cuhuīni', jā cati'a'kche'kxlalh ix-pālacata xkakana'n. ¹⁰ Palh chā'tin latlā'huan cā'tzi'sni', xla' a'kche'kxla ixpālacata jā ka'lhī taxkaket. Ixla-casqui'nca na'ica'n chuhua'j. Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹ Ā'līstān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n na'icmālahuanī.

¹² Ī'scujnu'nī'n tahuanihl:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā'lh, natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun Lázaro ixnīnī'ttza'. Ī'scujnu'nī'n ixtapuhuan Jesús ixcāhuanimā'lh xmān ĩ'lhtatamā'lh. ¹⁴ Ū'tza' tzej cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīnī'ttza'. ¹⁵ Xalitze jā xa'icui'lh a'ntza' quit. Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nali'a'ka'ī'yā'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, tī ixuanican Līstu', cāhuanilh ā'makapitzīn scujnu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālancuanī tachi'xcuhi't

¹⁷ A'cxni' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi a'ktu'tun kilómetro ixuanī't ixlīmakat nac Jerusalén. ¹⁹ Lhūhua' israelitas ixtalakminī't Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnīnī't ixtā'tinca'n. ²⁰ Marta, a'cxni' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, palaj tunca milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chic. ²¹ Marta huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin. ²² Quit icca'tzī, masqui chuhua'j, Dios namaxquī'yān pō'ktu tū nasqui'ni'ya'.

²³ Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalacastālancuana'mpala.

²⁴ Marta huanilh:

—Quit icca'tzī nalacastālancuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵ Jesús huanilh:

—Quit tī na'iccāmālacastālancuanī tachi'xcuhū't ē quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Tī quintālīpāhuan, masqui catanīlh, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ²⁶ Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintālīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Quit ica'ka'ī' hui'x ī'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn

²⁸ Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksīni' ē ta'sani'yān.

²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. ³⁰ Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālhcus jā quīpāxtokli Marta.

³¹ Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalh. A'cxni' talaktzī'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāquī'lh, xlaca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.

³² María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin.

³³ Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalh. Lhpīpeklalh ē līpuhuanli.

³⁴ Cākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuanilh:

—Māpa'ksīni', cata't laktzī'na'.

³⁵ Jesús calhuanli. ³⁶ Israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit chī xipāxquī'.

³⁷ Ā'makapitzīn tahuani:

—Ū'tza' huā'mā' tī mālacahuānīlh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinīlh?

Lázaro lacastālancuana'nli

³⁸ Jesús lipuhuampālhl ā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacani't ē ixlīlakatalacani't a'ktin chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīnī't ē chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlītlī'hui'qui Dios tū natlahua?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē huanli:

—Tāta', icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn xipālacata hui'x quinkexpa'tni'nī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' xipālacataca'n tachi'xcuhū't tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' xlaca'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—¡Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh tī xanīntza' ixuani't. Ixlīmakchī'canī't ē ixlīlacchī'canī't ē ixlīlakatlapacani't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacaxcutit ē chuntza' camakxtektit.

Talīchiuīna'nli natachī'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵ A'cxni' talaktzī'lh Jesús tū tlhualh, ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas tī ixtamāmakxtokmā'nalhl María.

⁴⁶ Makapitzīn talaka'lh lifariseos ē cāhuanica tū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' lī'a'cnīn. ⁴⁸ Palh jā tū natlahuani'yāuj, nata'a'ka'ī'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹ Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā catilaksputli.

⁵¹ Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanilh chī Jesús nalīni'ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. ⁵² Jā xmān israelitas ixticālīnilh; nā ixlipō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālīmākēxtimī ē kēxtim natala. ⁵³ Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīchi-huīna'n chī tzē natalīmaknī Jesús.

⁵⁴ Ū'tza' Jesús jātza' ixcālītasu'yuni' israelitas. Tax-tulh nac Judea ē a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' cātā'tahuī'lh ī'scujnu'nī'n.

⁵⁵ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhuī't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza' chī ixtahuī'latca'n. ⁵⁶ Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'nī:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

⁵⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't limāpa'ksīn palh ixui'lh tī ixca'tzī jā ixui'lh Jesús, cacāmāca'tzīnīca ē chuntza' tzē nalīchi'pacan.

12

Chā'tin puscāt lītlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

¹ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pas-cua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj ī'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixui'lacha' Lázaro tī ixmālacastālan-cuanīnī't. ² A'ntza' cāxtlahuaca ixlīhua' Jesús. Marta ixcāmaxquī' xpulātuca'n. Lázaro ē makapitzīn lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nal. ³ María līmīlh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Lītantūtlahualh Jesús ē palaj tunca lītantūx-acalh ixya'j. Ixlīpūchakānmu'csun chic. ⁴ Judas Is-cariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā ī'scujni' ixuani't ē tī namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵ —¿Tū ixpālacata jā listā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chi a'ktu'tun ciento tumīn ixtapalh. Huā'mā' tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

⁶ Judas jā ixcālakalhu'man xcamanīnī'n. Huanli huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuani't. Xla' ixmāmāquī'nīcanī't tumīn ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷ Jesús huanilh:

—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māquī'nī't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquilītlahua ixpālacata a'cxni' na'icnī ē naquīmā'cnūcan. ⁸ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj ic-ticātā'latamān.

Talichihuīna'nli Lázaro

⁹ A'cxni' taca'tzīlh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun. Nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro tī

ixmālacastālancuanīnī't Jesús. ¹⁰ Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talīchihuīna'mpāl̄h nā natamaknī Lázaro. ¹¹ Ixpālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspi'tnī'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹² Ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuhuī't tī ixtachinī't nac Jerusalén jā iklamā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzil̄h Jesús ixmimā'lh nac Jerusalén. ¹³ Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús ē ixtamāta'sīmā'nal̄h:

—¡Camakapāxui'tit Dios! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlītli'hui'qui Māpa'ksīni'! Ū'tza' quim-Puxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Jesús ixmaclanī't lakatin burro ē ixkēhuī'lh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Jā cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh ē kēhuī'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶ Xapūla ī'scujnu'nī'n jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun huā'mā'. A'cxni' Jesús lacastālancuana'nli, a'cxni' tala-capāstacli chī ixtatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.

¹⁷ Tachi'xcuhuī't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla'ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcanī't ē māla-castālancuanīlh, ē xlaca'n ixtalīchihuīna'mā'nal̄h tū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸ Ū'tza' talī'a'lh talīpāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuhuī't ixpālacata xlaca'n ixtaca'tzī ixtlahuanī't huā'mā' lī'a'cnīn. ¹⁹ Fariseos talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzīn griegos taputzal̄h Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xlaca'n ixta'a'nī't nac Jerusalén natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' iklamā'lh

cā'tani'. ²¹ Xlaca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuanih:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Felipe laka'lh Andrés ē huanilh tū tahuani. Ixchā'tu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Jesús cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chilhtza' quilhtamacuj tū naquimpūlakachi'xcuhū'can ixpālacata palaj na'icnī. ²⁴ Ū'tza' ixlicāna'. Palh a'ktin licha'nat namāstā' ixtahua'ca't, ixlacasqui'nca namā'cnūcan nac ti'ya't. A'cxni' namā'cnūcan, pūla tasu'yu hua'chi ixnīnī't. Ā'listān namāstā' ixtahua'ca't. Nā chuntza' naquina'kspula a'cxni' naquimā'cnūcan. ²⁵ Nā chuntza' tachi'xcuhū't. Tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīnca'n, xlaca'n nacāspuṭni' ixlatamatca'n. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin caticāspuṭni'lh. ²⁶ Tī quintatā'scuju'tun, caquintastālani'lh. Jā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' naquintatā'tahui'la tī quintatā'scuja. QuinTāta' nacālakachi'xcuhū' ixlipō'ktuca'n tī quintatā'scuja.

Jesús huanli chī nanī

²⁷ 'Chuhua'j quit ictamakchuyīnī't. ¿Chī na'icuan? Jā ictihuanilh quinTāta': “Tāta', caquimakapūtaxtū tū na'icpātī.” Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpātīnī'n. Ū'tza' iclīmīnī't nac cā'quilhtamacuj.

²⁸ Tāta', calakachi'xcuhū'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Quilakachi'xcuhū'canī'ttza' ē
naquilakachi'xcuhū'palacan.

²⁹ Tachi'xcuhū't, a'cxni' takexmatli huā'mā', tahuani:
—Jīlilh.

Ā'makapitzīn tahuampālh:

—Chā'tin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn chihuīna'nli mimpālacataca'n ē jā quimpālacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nīcan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Namaktīcan ixlītlī'hui'qui tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj. ³² Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpāstaquī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't palh naquintakexmatni'.

³³ Jesús huanli huā'mā' ixpālacata chuntza' naca'tzīcan chī nalīnī. ³⁴ Tachi'xcuhūi't takelhtilh:

—Quilīmāpa'ksīnca'n quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlīpō'ktu quilhtamacuj. ¿Chī lihua'na' hui'x Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuaca'na' nac cruz? ¿Ē tīchu huā'mā' Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n līhuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē jāna'j lakatzī'suanā'tit. Tī talatlā'huan cā'pucsua' jā taca'tzī jā ta'a'n. ³⁶ Quit taxkaket ixpālacata icmāsu'yu tū ixlicāna'. Caquilā'a'ka'ī'ni'uj ē chuntza' naca'tzīyā'tit tū ixlicāna'.

A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū ixpālacata israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús

³⁷ Israelitas jā ixta'a'ka'ī'ni' Jesús masqui ixtlahuanī'ttza' lhūhua' lī'a'cnīn ixlacatīnca'n. ³⁸ Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'knī't a'kchihuīna' Isaías:

Māpa'ksīni', jā tī a'ka'ī'nī't tū icmāsu'yūj.

Jā tī a'ka'ī'lh masqui laktzī'nca chī Dios ka'lhī lītlī'hui'qui.

³⁹ Isaías līchihuīna'nli chī jāla ixta'a'ka'ī'. Ē ū'tza' līhuam-pālh:

⁴⁰ Dios cāmālakatzī'lh ē cālactlahuani'lh ixtalacapās-tacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n

ē jā natalīlacapāstaca ixlīstacna'ca'n

ē jā quintalakmin na'iccālīmātzeyī.

⁴¹ Isaías huanli huā'mā' expālacata ixlaktzi'nī'ttza' chī ixlītlī'hui'qui Jesús. Chuntza' lichihuīna'nli Jesús.

⁴² Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'ka'ī'lh expālacata ixtajicua'ni' lifariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. ⁴³ Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī catalakachi'xcuhū'lh tachi'xcuhū't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacālīputzāna'nīcan tachi'xcuhū't

⁴⁴ Jesús palha' chihuīna'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'ka'ī'ni'ni't jā xmān quina'cstu quinta'a'ka'ī'ni'ni't. Xlaca'n ta'a'ka'ī'ni'ni't nā quinTāta' tī quimacaminī't. ⁴⁵ Tī quintalaktzi'n hua'chi talaktzi'mā'nalh nā quinTāta' tī quimacaminī't. ⁴⁶ Quit taxkaket. Icmīnī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhū't. Chuntza' tī naquinta'a'ka'ī'ni' jātza' catitatahuī'lh nac cā'pucsua', expālacata nata'a'ka'ī' tū ixlicāna'. ⁴⁷ Tī takexmata quintachihuīn ē jā ta'a'ka'ī', jā quit icticāputzāna'nīlh. Quit icmīnī't na'iccāmakapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icmīnī't na'iccāputzāna'nī. ⁴⁸ Tī quintalakkama'n ē jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan tū icuanī't. ⁴⁹ Quit jā xmān icchihuīna'n tū quintalacapāstacni'. QuinTāta' tī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh tū icuan ē tū icmāsu'yu. ⁵⁰ Quit icca'tzi quinTāta' quimāpa'ksīlh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhū't chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' iclichihuīna'n.

¹ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', Jesús ca'tzilh ā'macsti'na'j ī'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixcāpāxquī'nī't tī ixla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' ixcāpāxquī'.

² Jesús ixcātā'huā'yamā'lh ī'scujnu'nī'n. Skāhuī'ni' ixmālacpuhuanīnī'ttza' Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. ³ Jesús ixca'tzī ixTāta' ixmaxquī'kō'nī't limāpa'ksīn. Nā ixca'tzī ixminī'ta'ncha' jā huī'lh Dios ē nalaka'mpala. ⁴ Ā'līstān tāyalh jā ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh ixlu'xu' tū ixmākelhalīnī't ē tampātahuī'lh a'ktin ixlīmacaxaca. ⁵ Palaj tunca mojlh xcān nac a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' ī'scujnu'nī'n ē cālītantūxacalh ixlīmacaxaca tū ixtampāhuī'lh.

⁶ A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksīni', ¿hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j hui'x jā ca'tzīya' tū iclahuamā'lh. Ā'līstān nalacapāstaca.

⁸ Pedro huanilh:

—Quit jā makstin quintitantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantūche'kē'n, hui'x jātza' quintitā'scujti.

⁹ Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰ Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can ixpālacata pō'ktu ixmacni' xatache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

¹¹ Jesús ixca'tzītza' tī namacamāstā'. Ū'tza' lihuanli: “Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.”

¹² Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē tahuilapālh ē cāhuanilh:

—ĶĒ lacaca'tzīyā'tit tū iccātlahuani'nī'ta'n?

¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni'. Tze chī hua'nā'tit. Ū'tza' quit.

¹⁴ Quit Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni', ē iccātantūche'kē'nī'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi xalīlaktzī'ntēn. Nā chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n. ¹⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit mintēcu'ca'n. Hui'xina'n quilacscujnī'n ē quit iccāmālacscujūyān. Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tū iccāhuaninī'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit, līpāxuhua nalatapāyā'tit.

¹⁸ Jā milīpō'ktuca'n iccālīchihuīna'nān. Quit icca'tzī tī iccālacsacnī't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzī'ncu'tun.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' nala huā'mā', hui'xina'n naca'tzīyā'tit tīchu quit. ²⁰ Quit ixlīcāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacaminī't.

Jesús huanli ū'tza' Judas namacamāstā'

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús līpuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Ē tatzuculh talālakalaktzī'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzī tī ixlīchihuīna'mā'lh. ²³ Chā'tin ī'scujni'

ixuā'yamā'lh na ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxquī' Jesús. ²⁴ Simón Pedro macahuanilh tzamā' scujni':

—Cakelhasqui'ni' tīchu līchihuīna'mā'lh.

²⁵ Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ꝑtīchu līchihuīna'mpā't?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—Na'icmāchū'huī' līhua' pītzuna'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxquī' ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītzuna'j pāntzīn ē maxquī'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón. ²⁷ A'cxni' Judas maktīni'lh pāntzīn, tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlīstacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.

²⁸ Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzī tū chuntza' ixlīhuanimā'lh. ²⁹ Judas ū'tza'

ixmāmāquī'nīcanī't tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuaninī't natamāhua tū ixtamaclacasqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuaninī't nacāmaxquī' macasti'n xcamaninī'n.

³⁰ A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ A'cxni' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tlī'nī't quit, Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Ē xla' quilītaka'tlī'nī't. ³² Namāka'tlī'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilīmāka'tlī'. Palaj tunca nakentaxtu. ³³ Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahui'lan. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza'

chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. ³⁴ Iccāmaxquī'yān xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxquī'yān quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit. ³⁵ Palh hui'xina'n

nalāpāxqui'yā'tit, chuntza' natalīca'tzī ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't hui'xina'n quiscujnu'ni'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶ Simón Pedro kelhasqui'nilh Jesús:

—Māpa'ksini', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtilh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'līstān
naquistālani'ya'.

³⁷ Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j?
Iclīnīcu'tun mimpālacata.

³⁸ Jesús kelhtilh:

—¿Ē ixlīcāna' quilīnīcu'tuna'? Ixlīcāna' tū icuanīyān.
A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka'
maktu'tun.

14

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'ncan Dios

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit
Dios ē nā chuntza' quit caquilālīpāhuanui. ² Jā hui'lacha'
quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahui'lh. Palh jā
cahuālh chuntza', xa'iccāhuanin. Ica'nā iccāxui'lī
pūtahui'lh jā natahui'la'yā'tit. ³ A'cxni' na'ica'n ē
na'iccāxui'līkō'yācha', na'icmimpala ē na'iccālē'nān.
Chuntza' jā na'ictahui'la, nā hui'xina'n a'ntza'
natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit jā ica'mā'lh
ē ca'tziyā'tit chī tzē lichā'ncan.

⁵ Tomás huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n jā icca'tziyāuj jā pimpā't. ¿Chī
na'iclicā'tziyāuj chī lichā'ncan?

⁶ Jesús kelhtilh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlicāna', ē quit lata-mat. Xmān tī quinta'a'ka'ī'ni' tzē natalakchā'n quin-Tāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tīchu quit, ixlaka-pastit quinTāta'. Chuhua'l lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzī'nī'ta'ntit.

⁸ Felipe huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yān.

⁹ Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'hui'lan. ¿Tū ixpālacata jāna'l quilakapasa'? Tī quintalaktzī'nī't, nā talaktzī'nī't quin-Tāta'. ¿Tū ixpālacata lihua'na': “Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?” ¹⁰ ¿Ē jā a'ka'ī'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā quintalacapāstacni'. Quin-Tāta' quintā'lahuī'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. ¹¹ Ca'a'ka'ī'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'ī'yā'tit huā'mā', calī'a'ka'ī'tit lī'a'cnīn tū ictlahua. ¹² Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'ī'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhuīni' quit na'ictlahua ixpālacata quit ī'Ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yukō' chī ixlika'tla' ixlīli'hui'qui quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamin Espíritu Santo

¹⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj, cakexpa'ttit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla' nacālakmacamimpalayān ā'chā'tin tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahui'layān chī ixlipō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espíritu Santo tī māsuyū tū ixlicāna'. ¹⁷ Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jāla catitamaktīni'lh Espíritu Santo

ixpālacata xla'c'n jā catitalaktzi'lh ē jā catitalakapasli. Hui'xina'n lakapasā'tit ixpālacata xla' cātā'hui'lan. ¹⁸ Jā icticāmakxtekni' mina'cstuca'n. Na'iccālakmimpalayān. ¹⁹ Jātza' makās quintitalaktzi'lh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzi'nāuj. Nalatahui'la'yā'tit ixpālacata quit iclahui'lh. ²⁰ A'cxni' namin Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit quinTāta' quintā'hui'lh ē nā iccātā'hui'lan. ²¹ Tī taca'tzi' quilimāpa'ksin ē tamākentaxtū, ū'tza' lītasu'yu quintapāxqui'. QuinTāta' nā nacāpāxqui' tī quintapāxqui'. Nā quit na'iccāpāxqui' ē na'iccātasu'yuni'.

²² Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzin?

²³ Jesús kelhtilh:

—Tī quintapāxqui', xla'c'n natakekмата tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxqui'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴ Tī jā quintapāxqui' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; ixla' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁵ 'Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'nī'ta'n lihuan iccātā'hui'lan. ²⁶ QuinTāta' namacamin Espíritu Santo ē xla' namāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsu'yuni'kō'yān ē nacāmālacapāstaqui'yān ixlīpō'ktu tū iccāhuaninī'ta'n.

²⁷ 'Iccāmakxtekni'yān quintapāxuān. Iccāmaxqui'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyī'tit ē jā cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī iccāhuanin: “Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān.” Palh ixlicāna' ixquilāpāxqui'uj, ixlīpāxua'tit ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. ²⁹ Iccāhuanimā'n tū

na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit.

³⁰ 'Jātza' icticātā'chihuīna'n ixpālacata mimā'lhtza' tī māpa'ksīni'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintimāpa'ksīlh quit. ³¹ Quit ictlahua tū quihuani quinTāta'. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipālh:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

15

Xamayāc uva ē ixpekenī'n

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Quit hua'chi xatze mayāc ē quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna'. ² Ixlipō'ktu ixpekenī'n tū jā māstā'ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmaka'n. Ixlipō'ktu ixpekenī'n tū māstā'ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lh. Chuntza' ā'chulā' namāstā'ixtahua'ca't. ³ Nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'n tū jā tze ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit quintachihuīn. ⁴ Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc palh jā tzej chi'pāxna'n jā catimāstā'lhixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxtim quilātā'huī'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵ Quit hua'chi xamayāc ē hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xlaca'n natamāstā'ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n mina'cstuca'n jāla tū catitlahua'tit palh quit jā na'iccāmaktāyayān. ⁶ Tī jā quintatā'lātahui'la nacālakmaka'ncan hua'chi ixpekenī'n tū cāpekesitmaka'ncanī't ē natascāca ē namākēxtimīcan ē nalhcuyucan.

⁷ Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh jā napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē nacātamaxqui'yān. ⁸ Palh hui'xina'n māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalīmāka'tlī'yā'tit quinTāta'. Chuntza' lītasu'yu ixlicāna' quiscujnu'nī'n. ⁹ Quit iccāpāxqui'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxqui'. Hui'xina'n caquilāpāxqui'tēlhauj. ¹⁰ QuinTāta' quimpāxqui' ixpālacata ickexmatni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkexpa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxqui'yān.

¹¹ 'Quit iccāhuaninī'ta'n huā'mā' ixpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāxuhuān. Chuntza' nalīka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxqui'yān. ¹³ Palh hui'lh chā'tin tī līnīlh ixamigo, ixlicāna' pāxqui'. ¹⁴ Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālīmāpa'ksīyān. ¹⁵ Jātza' icticāmāpācuhuīn quintasācua'n ixpālacata tasācua' jā ca'tzī tū tlahuacu'tumā'lh ixtēcu'. Hui'xina'n iccāhuanīyān quinamigos ixpālacata quit iccāmāca'tzīnīyān pō'ktu tū quihuanī quinTāta'. ¹⁶ Jā hui'xina'n quilālacacui. Quit iccālacsacnī'ta'n. Iccāmacamaxqui'yān napinā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksīyān: calāpāxqui'tit milipō'ktuca'n.

Makapitzin jā caticātalaktzī'ncu'tun

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhlak-tzī'nān, jā natamakchuyī'yā'tit. Ca'tzīyā'tit nā quit

xapūla quintaquiclhaktzī'lh. ¹⁹ Palh cahuālh hui'xina'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxquī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxquī' xlaca'n. Quit iccālacsacnī'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' cātalīquiclhaktzī'nān. ²⁰ Calacapāstactit chī iccāhuanin hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālani'nī't. Nā hui'xina'n chuntza' nacātaputzastālani'yān. Ā'makapitzin takexmatnī't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatni'yān. ²¹ Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuani'yān quimpālacata, ixpālacata xlaca'n jā talakapasa tī quimacaminī't.

²² 'Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n jā ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n cuenta, ixpālacata iccāhuaninī'ttza'. ²³ Tī quintaquiclhaktzī'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzī'n. ²⁴ Xlaca'n jā tū ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlacatīnca'n tū jāla tlahua ā'chā'tin. Masqui talaktzī'nī't huā'mā', quintaquiclhaktzī'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzī'lh. ²⁵ Chuntza' nalikentaxtu chī tatzō'kni' nac limāpa'ksin tū cāmaxquī'ca: Quintaquiclhaktzī'lh ē jā tū ixpālacata.

²⁶ 'Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espīritu Santo tī nahuan tū ixlīcāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacaminī'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. ²⁷ Nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit ixpālacata ixquilātā'huī'lāna'uj a'cxni' iclītzuculh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' jā tita-

makahuasā'tit a'cxni' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacā-tatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmaknīyān. Tī nacātamaknīyān, xluca'n natapuhuan tatlahuamā'nalh tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³ Huā'mā' natatlahua ixpālacata jā makstin talakapasnī't quinTāta' ē nā quit jā quintalakapasnī't. ⁴ Iccāhuanīyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacātaputzastālani'yān, nalīlapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlahua Espiritu Santo

Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā iccāhuanin huā'mā' xapūla ixpālacata quit xa'iccātā'hui'lan. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala tī quimacaminī't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nīn: “¿Jā pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lilīpuhuanā'tit ixpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷ Quit iccāhuanīyān tū ixlicāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit jā icti'a'lh, jā caticālakmin tī nacāmaktāyayān. Ē palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyayān. ⁸ Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzīnī tachi'xcuui't chī talaclē'n chā'tunu' xluca'n. Nacāmāca'tzīnī tū xatze na ixlacatīn Dios. Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī. ⁹ Nacāmāca'tzīnī xluca'n talaclē'n ixpālacata jā quinta'a'ka'ī'ni'. ¹⁰ Nacāmāca'tzīnī tū xatze, ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jā'tza' quintilālaktzi'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīnī chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata chuhua'j putzāna'nīcanī'ttza' tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹² 'Lhūhua' sputa tū iccāhuanīcu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. ¹³ A'cxni' namin Espiritu Santo, tī nahuan tū ixlicāna', ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuīna'nli xmān ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuanīyān xmān tū xaTāta' nahuanī. Nā nacāmāca'tzīnīyān hui'xina'n tū na'a'kspulana'n.

¹⁴ Xla' naquimāka'tli' ixpālacata nacāmāca'tzīniyān tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit. ¹⁵ Pō'ktu tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclihuah Espīritu Santo nacāmāca'tzīniyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua tī talīpuhuan

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzī'uj. Ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.

¹⁷ Makapitzīn ī'scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'na'j jā catilaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala nalaktzī'mpalayāuj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ ¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tziyāuj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzīlh tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Jā ū'tza' huā'mā' tū lākelhasqui'nī'pā'na'ntit?

²⁰ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n nacalhuanā'tit ē nalīpuhuanā'tit. Tachi'xcuhū't natalīpāxuhua. Masqui pūla nalīpuhuanā'tit, ā'līstān lipāxūj natahui'la'yā'tit.

²¹ A'cxni' chā'tin puscāt nacamāla, xla' lipuhuan ixpālacata pātini'n. A'cxni' lacatuncuhū'nī'ttza' ī'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātini'lh ixpālacata chilltza' nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' lipāxuhua. ²² Nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lipuhuanā'tit. A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin caticāmaktīn huā'mā' tapāxuhuān.

²³ 'A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū quintilākelhasqui'nīuj. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān,

quinTāta' nacāmaxquī'yān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ²⁴ Jāna'j tū squi'ni'ta'ntit na quintacuhuīni'. Casqui'ntit ē nacātamaxquī'yān. Ē ū'tza' nalīpāxua'yā'tit.

Jesús skāhuī'lh tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj

²⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuanini'ta'n huā'mā' tū līmāsu'yun. Namin quilhtamacuj a'cxni' jātza' icticātā'chihuīna'n chuntza'. Tzej na'iccātā'līchihuīna'nān quinTāta'. ²⁶ Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' na quintacuhuīni'. Jātza' ixlacasqui'nca quit na'icsqui'ni' quinTāta' mimpālacataca'n. ²⁷ QuinTāta' cāpāxquī'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalīsqi'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. Hui'xina'n quilāpāxquī'yāuj quit ē a'ka'ī'ni'ta'ntit quit icmini'ta'ncha' jā huī'lh Dios. Ū'tza' xla' cālīpāxquī'yān hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' na ixpāxtūn quinTāta' ē icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmakxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Ī'scujnu'ni'n tahuanihl:

—Chuhua'j tzej icca'tzīyāuj tū līchihuīna'mpā't ixpālacata jātza' chihuīna'mpā't tū līmāsu'yun. ³⁰ Chuhua'j icca'tzīyāuj hui'x ca'tzikō'ya' ixlipō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nakelhasqui'nīca'na'. Icca'tzīyāuj hui'x ta'ni'ta'nchi jā huī'lacha' Dios.

³¹ Jesús cākelhtīlh:

—¿Chuhua'j a'ka'ī'yā'tittza'? ³² Mimā'lhtza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuani'yā'tit. Milipō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n ē quit naquilāmakxtekāuj quina'cstu. Masqui quilāmakxtekui, jā quilīmān ictitahuī'lh ixpālacata quinTāta', xla'

quintā'huī'lh. ³³ Iccāhuanīyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Līhuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icškāhuī'lh'tza' tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj.

17

Jesús lī'orarlīh ī'scuju'nī'n

¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhū'yān. ² Quimaxquī'nī'ta' līmāpa'ksīn na'iccāmāpa'ksī xilīpō'ktuca'n tachi'xcuhū't. Chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxquī'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzī hui'x ixlicāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁴ 'Quit iclakachi'xcuhū'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lh'tza' tū quimāpa'ksīnī'ta' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatīn chuntza' chī ixquilakachi'xcuhū'ya' a'cxni' xa'ictā'huī'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj.

⁶ 'Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmāca'tzīnīnī'ttza' tī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuānī't ē hui'x quimacamaxquī'nī'ta' ē xlaca'n takexmatni'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Chuhua'j xlaca'n taca'tzī milīmāpa'ksīn ū'tza' tū iclitlahua ixlīpō'ktu. ⁸ Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaca'n quinta'a'ka'ī'nī'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlicāna'

icminī'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'i'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yān ixpālacataca'n. Jā icsqui'ni'yān ixpālacataca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'ni'yān xmān ixpālacataca'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ixpālacata xlaça'n pō'ktu mila'. ¹⁰ Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuui'nī't.

¹¹ 'Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaça'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xatacua'lanālanī' hui'x, cacālimaktāya' milītlī'hui'qui xlaça'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim. ¹² A'cxni' xa'iccātā'hui'lh ū'tunu'n, xa'iccālimaktaka'lha milītlī'hui'qui tī quimacamaxqui'. Xa'iccāmaktaka'lha xlaça'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkāl, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'i'cu'tun ū'tza' tza'nkāl. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Lihuan icu'ilhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaça'n natalika'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴ Iccāmaxqui'nī't mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzī'n xlaça'n. Cāquiclhaktzī'ncan quinchī'xcuui'n ixpālacata xlaça'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵ Jā icsqui'ni'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yān cacāmaktāya'. Chuntza' skāhuī'ni' jā nacā'a'kskāhuī'. ¹⁶ Xlaça'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Xalactze cacālimāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū ixlicāna'. ¹⁸ Chuntza' chī quimacata'nī'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xlaça'n nā quit na'iccāmacā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹ Ixpālacataca'n

quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xluca'n mila' natalītaxtu.

²⁰ 'Icsqui'ni'mā'n ixpālacatataca'n xluca'n ē ixpālacat-aca'n ixlipō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'ī' ā'listān ixpāla-cata ixtamāsu'yunca'n xluca'n tī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yān quina'n ē xluca'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'ī' hui'x tī quimacata'nī'ta'. ²² Chī hui'x quilakachi'xcuhū'nī'ta', nā chuntza' quit ic-cālakachi'xcuhū'nī't xluca'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³ Quit ic-cātā'lahuī'lh xluca'n chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xluca'n natalītaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalīca'tzī hui'x quimacata'nī'ta' ē hui'x nā cāpāxquī'ya' xluca'n chī quimpāxquī'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xluca'n. Quit iclacasqui'n nā xluca'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xluca'n natalaktzī'n chī quilakachi'xcuhū'ya'. Hui'x quilakachi'xcuhū'ya' ixpālacata ixquimpāxquī'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuhū't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchi'xcuhū'n, xluca'n taca'tzī hui'x quimacata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmāca'tzīnīnī'ttza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzīnīcus ē xluca'n natapāxquī'nin chuntza' chī hui'x quimpāxquī'ya'. Nā xluca'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'la.

18

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

¹ Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh i'scujnu'nī'n ē tatakutli nac Cedrón. A'ntza' ixuī'lh

a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'scuju'nū'nī'n.
² Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n
 a'ntza' ixpālacata maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't
 a'ntza' ī'scuju'nū'nī'n. ³ A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh
 soldados ē policías tī ixcāmacā'nī't xanapuxcu'nu'
 pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē
 ixpūmakskoca'n ē ixlamparaca'n. ⁴ Jesús ixca'tzīkō'tza'
 ixlīpō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jīlh ē
 cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵ Xlaca'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús.
⁶ A'cxni' Jesús cāhuanīlh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”,
 xlaca'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kā'lh nac
 ti'ya't.

⁷ Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xlaca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanīlh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacā-
 makxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzīn.

⁹ Huanli huā'mā' ixpālacata namākentaxtū tū Jesús
 ixuanī't: “Jā tī chā'tin tza'nkālh tī quimacamaxquī'lh
 xaTāta'.”

¹⁰ Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē
 a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican
 Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't xapuxcu' pālej.

¹¹ Jesús huanīlh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit
 iclīhui'līnī't na'icpātī tū ixtalacasqui'nīn quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹² Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachī'ca. ¹³ Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuanī't Caifás tī xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. ¹⁴ Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chi'xcu' nalinī' xipālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵ Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni'. Tzamā' ī'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. ¹⁶ Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' ī'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'jāt tī ixmak-taka'llhmā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' ī'scujni' tē mānūlh Pedro nac tanquilhtīn. ¹⁷ Tzu'ma'jāt tī ixmak-taka'lha mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ī'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtīni'lh:

—Jā quit.

¹⁸ Tasācua'n ē policías ixtahui'linī't macscut xipālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nalh. Nā a'ntza' ixmaklayālh Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

¹⁹ Anás tī xapuxcu' pālej, xla' likelhasqui'nīlh Jesús xipālacata ī'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

²⁰ Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka

israelitas. Jā tū icuanī't nac cā'tzē'k. ²¹ ¿Tū
ixpālacata quilikelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni'
tachi'xcuhūi't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh
tū iccāhuanilh.

²² A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policia tī
ixlayāl'h a'ntza', lacala'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtīcan tzamā' xapuxcu' pālej?

²³ Jesús kelhtilh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlipō'ktuca'n
huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū ixpālacata
quilītucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatachī'n Caifás tī xapuxcu'
pālej.

Pedro kelhtatzē'kpāl'h Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

²⁵ Simón Pedro icyāl'h ī'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā ī'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpāl'h ē huanli:

—Jā quit.

²⁶ Nā a'ntza' ixuī'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej.
Xla' ixtalakapasni' ixuanī't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā'
tasācua', xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ictā'laktzī'n Jesús nac pū'olivar?

²⁷ Pedro kelhtatzē'kpāl'h ē palaj tunca ta'sal'h lakatin
puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

²⁸ Tzi'sajcus ixuanī't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic
Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xlaca'n jā
tatanūlh nac chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalī-
taxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh
lihua' ixla' cā'tani' tū huanican pascua. ²⁹ Ū'tza' litaxtulh
Pilato nacātā'chihuīna'n. Cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata līmālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxquī'n.

³¹ Pilato cāhuanilh:

—Calī'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milīmāpa'ksınca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtīlh:

—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn na'icmaknīyāuj catihuālh.

³² Chuntza' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū tū ix-uanī't Jesús ixpālacata chī nalīnī. ³³ Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴ Jesús huanilh:

—¿Ē mintalacapāstacni' quilikelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talichihuīna'nī'ta'n ā'makapitzīn quimpālacata?

³⁵ Pilato kelhtīlh:

—¿Ē quit israelita? Quintamacamaxquī'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'. ¿Tūchu tlahua'nī'ta'?

³⁶ Jesús kelhtīlh:

—Quit jā icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchī'xcuhūī'n ixquintamak-tāyalh a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtīlh:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncuhūī'lh ē ū'tza' iclīmīlh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlīpō'ktuca'n tī taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xlaca'n quintakexmatni'.

³⁸ Pilato huanilh:

—¿Chī līca'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús lichihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuani'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupāl̄h israelitas ē cāhuanilh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuanī't huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahui'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmāxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

⁴⁰ Ixlīpō'ktuca'n tata'sapāl̄h ē tahuani':

—Jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuani't.

19

¹ Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ² Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nān reyes. ³ Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuani':

—¡Tzehuanī't ixPuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nalh.

⁴ Pilato cālaktaxtupāl̄h tachi'xcuhi't ē cāhuanilh:

—Calaktzi'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tziyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauij.

⁵ Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'cani't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanilh:

—¡Huā'yāl̄h tzamā' chi'xcu'!

⁶ A'cxni' talaktzi'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani':

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—Calīpintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauij.

⁷ Israelitas takelhtilh:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin limāpa'ksīn. Chuntza' chī huan nac limāpa'ksīn, ixlacasqui'nca nanī huā'mā' chi'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

⁸ Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, xla' ā'chulā' jicua'nli. ⁹ Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x?

Jesús jā kelhtilh.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Chī jā quilikelhtīya'? ¿Ē jā ca'tziya' palh quit icka'lhī limāpa'ksīn tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?

¹¹ Jesús kelhtilh:

—Palh jā Dios ixmaxquī'n limāpa'ksīn, hui'x jā ixtika'lhī' nūn a'ktin limāpa'ksīn naquintlahua'ni'ya' catūhuālh. Chi'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatīn, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

¹² A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxteku'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuanilh:

—¿Palh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! ¿Tī litanūcu'tun ixlīpuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' César!

¹³ A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Tahuī'lh na ixpūmāpa'ksīn jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gabata. ¹⁴ Xmān a'ktin quilhtamacuj ī'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¿Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

¹⁵ Xlaca'n tata'salh ē tahuanli:

—¿Camaknīca! ¿Camaknīca! ¿Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit naxtokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pālejni' takelhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān chā'tin quimpuxcu'ca'n.
Ū'tza' César.

¹⁶Palaj tunca Pilato cāmacamaxquī'lh xlaca'n nextoko-
hua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷Jesús taxtulh ē ixcu'ca'lē'mā'lh ixacruz. Chā'lh jā
huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gólgota.

¹⁸A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu'
na ixpāxtūtunī'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹Pilato
māhui'linīni'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus
xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰A'ntza'
jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlaczuna'j nac cā'lacchicni'
ē lhūhua' israelitas talaktzī'lh letrero. Tzamā' letrero
kempātu'tun tachihuīn ixtzo'kcanī't: hebreo ē griego ē
latín. ²¹Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanilh Pilato:

—Jā ixtzo'kti “IxPuxcu'ca'n israelitas.” Chuhua'j
catzo'kti: “Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas.”

²²Pilato cākelhtilh:

—Ū'tza' tū ictzo'knī't, ū'tza' natahui'la.

²³A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'nī'ttza' Jesús,
tasacli ixlu'xu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzilh.
Ixkelhni' lu'xu' xla' jā xatatza'pa' ixuanī't; chu
a'ktin ixtacāxtlahuanī't chī ixa'cpūn ē chī ixquilhtūn.

²⁴Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitui. Xatze calālilaktzī'uj ē nalaktzī'nāuj tī
napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni':
Tamālacpitzilh quilu'xu' ē talālilaktzī'lh chī napāxtoka.
Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵Ixlaczuna'j cruz jā ixmāhua'ca'canī't Jesús, ix-
tayāna'lh ixtzī' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzī' ē María
ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶Jesús cālaktzī'lh

ixtzi' ē ī'scujni' tī ixmakyāl̄h. Tzamā' ī'scujni' ū'tza' tī tzej
ixpāxqui'. Jesús huanilh ixtzi':

—Nā', ā'tzā' huī'lh minka'hua'cha.

²⁷ Ē huanilh ī'scujni':

—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzī'.

Tzamā' ī'scujni' mānūlh na ixchic.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸ Jesús ixca'tzītza' ixmākentaxtūkō'canī'ttza'
ixlīpō'ktu. Chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios,
xla' huanli:

—Ickelhpūtī.

²⁹ A'ntza' ixyāl̄h a'ktin tla'ma'nc ixlitzuma xaxcān
vinagre. Līmāchū'huī'ca esponja xaxcān vinagre. Cuc-
chi'huī'lica a'ktin qui'huī' tū huanican hisopo ē lilak-
macā'nca ē māhuī'ca. ³⁰ Jesús hua'lh xaxcān vinagre.
Palaj tunca huanli:

—Ixlīpō'ktu icmākentaxtūkō'nī'ttza'.

Jesús māquilh pūtīlh ixa'kxāk ē ixa'cstu
tamacamāstā'ni'lh Dios ē chuntza' nīlh.

Chā'tin soldado lītāpālhtuculh Jesús ixlanza

³¹ Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj ī'sputa
natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas
jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nīnī'n natatahua'ca'
nac cruz quilhtamacuj tū pūjaxcan, ixpālacata
tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcuhui'can.
Ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato nacāmāchēkētu'cxnīnī'n tī
ixcāxtokohua'ca'canī't ē nacāmāyujūnīnī'n ixmacni'ca'n
nīnī'n. ³² Soldados ta'a'lh ē tachēkētu'cxli chā'tu'
chi'xcuhui'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't Jesús. ³³ A'cxni'
talaktalacatzuna'jīlh Jesús, talaktzi'lh ixnīnī'ttza'. Ū'tza'
jā lichēkētu'cxca xla'.

³⁴ Chā'tin soldado lītāpālhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē xcān. ³⁵ Quit Juan ē iclaktzī'lh huā'mā'. Tū icuan ū'tza' tū ixlicāna'. Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata chuntza' nā hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit.

³⁶ Huā'mā' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū ixtachi-huīn Dios chī tatzo'kni':

Jā catitu'cxni'ca nūn kentin ixlucut.

³⁷ Nā chuntza' tatzo'kni':

Xlaca'n natalaktzī'n tī tāpālhtucucanīt.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸ A'cxni' ixa'kspulanīt huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José tī tatzē'kli ixa'ka'ī'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹ Nā tā'a'lh Nicodemo tī pūla ixlakmini't cā'tzī'sa Jesús. Xla' limilh mirra ē áloes. Chī pu'xamacāuj kilos limilh Nicodemo.

⁴⁰ Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni' Jesús ē talipāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē áloes tū ixtalimīnīt. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlaczuna'j a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixuī'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacani't namā'cnūcan catihuālh. A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcanīt, nūn chā'tin. ⁴² Tzamā' lhu'cu' ixlaczuna'j ixuī'lh ē a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'lhtza' quilhtamacuj tū ixtapūjaxa israelitas.

20

Jesús lacastālanacuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

¹ Ixlitzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucsua'cus ixuani't, María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús. Xla' laktzi'lh jātza' ixuī'lh chihuix tū ixkelhui'licani't nac lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucani't nac lhu'cu' Māpa'ksini' ē jā icca'tziyāuj jā mā'cnūca.

³ Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴ Ixchā'tu'ca'n ixtatu'jnuntēlha lacxtim. Ā'listān chā'tin ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin ī'scujni'. ⁵ Taquilhputalh ē talacanūlh ē laktzi'lh a'ntza' ixuī'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcani't Jesús. Tzamā' ī'scujni' jā tanūlh. ⁶ Simón Pedro ī'stālatēlha. Ā'listān xla' chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzi'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcani't Jesús. ⁷ Nā laktzi'lh tū ixlitacucsna'tni't. Xtum ixuī'lh tzamā' lu'xu'; ē ixpāsui'tui'licani't. ⁸ Nā tanūlh ī'scujni' tī xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzi'lh ē a'ka'i'lh Jesús ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁹ Jāna'j ixtakexmatni't ixtachihuīn Dios jā ixtatzo'kni' ixlacasqui'nca nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin. ¹⁰ Tzamā' scujnu'ni'n ta'a'mpālh na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹ María tāyalh ixtanquilhtin nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús. Ixcalhuamā'lh. Lihuan ixcalhuayālh, taquilhputalh ē talacanūlh nac lhu'cu'. ¹² Cālaktzi'lh chā'tu' ángeles ē lakstala'nka'n ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús. Chā'tin ixuī'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixuī'lh na ixtujan jā ixmāpi'cani't Jesús. ¹³ Ángeles takelhasqui'nilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksini'. Jā icca'tzi jā mǎnū-cani't.

¹⁴ A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talak-spi'tli ē laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chi'xcu', palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' jā lī'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

¹⁶ Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālh ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷ Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timīn quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸ Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī ī'scujnu'ni'n xla' ixlaktzī'nī'ttza' Māpa'ksini' ē cāhuanilh tū ixuaninī't.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹ A'cxni' ixtzī'suamā'htza' ixlītzucuni' semana ī'scujnu'ni'n ixtatakestokkō'ni't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalh ixpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰ A'cxni' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. Ī'scujnu'nī'n tapāxualh ixpālacata talaktzī'mpālh ixMāpa'ksīni'ca'n.

²¹ Jesús cāhuanipālh:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quin-Tāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nān.

²² A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktiuj Espíritu Santo.

²³ Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jātza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh Māpa'ksīni' lacastālanacuana'nī'ttza'

²⁴ Chā'tin Ī'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanican Līstu'. Jā ixmakuī'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzīn scujnu'nī'n. ²⁵ Xlaca'n tahuaniilh:

—Iclaktzī'ujtza' Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzī'n jā ixtakāhuī'nī't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuī'nī't, jā icti'a'ka'i'lh palh lacastālanacuana'nī't.

²⁶ Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalani't Ī'scujnu'nī'n ē nā Tomás a'ntza' ixmakuī'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷ Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimakxtampūn jā quimakxtampūlu'cu'cani't ē cālaktzī' quimacan ē calī'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlicāna' iclacadastālanacuana'nī't. Ca'a'ka'i'.

²⁸ Tomás kelhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' ē quinDios!

²⁹ Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'ī'ya' ixpālacata quilak-tzī'nī'ta'. Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' ē masqui xluca'n jā quintalaktzī'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Jesús tlahuapālh lhūhua' lī'a'cnīn na ixlaca'tīnca'n ī'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn jā tatzō'kni' tzamā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lī'a'cnīn tatzō'kni't ē chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza' ī'Ska'ta' Dios tī Dios līhui'līlh ixlīmakapūtāxtūnu', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n palh nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon ī'scujnu'nī'n

¹ A'līstān Jesús cātasu'yuni'pālh ī'scujnu'nī'n na ixquilhtūn xcān tū ixuanican Galilea, ē nā ixuanican Tiberias. A'cxni' talacsu'yulh chuntza' lī'a'kspulalh: ² A'ntza' ix-tahui'lāna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanican Līstu', ē Natanael xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' ī'scujnu'nī'n Jesús. ³ Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchi'pāna'n.

Xluca'n tahuanli:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'a'lh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlīpō'ktu tzamā' tzi'sni'. ⁴ A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cā-tasu'yuni'lh ixquilhtūn nac xcān. Ē ī'scujnu'nī'n jā ixta-lakapasa. ⁵ Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhū'n, ¿ē chi'patittza' squi'ti'?

Xluca'n takelhtīlh:

—Jā tū icchi'panī'tauj.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'j barco. A'ntza' nachi'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xluca'n. Palaj tunca jātza' la ix-tamācutu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squī'ti' ixtal-aknūnī't. ⁷ Ī'scujni' tī tzej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—ĵ'Ū'tza' Māpa'ksīni'!

A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlu'xu' tū ixtamakxtunī't ē palaj tunca to-jōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸ Tzamā' barco la-catzuna'j ixquilhtūn nac xcān ixuī'lh hua'chi a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmimā'nalh barco ē ixtasakalīmimā'nalh ixpūtayanca'n tū ixpūta-laknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ A'cxni' tatacutchi xluca'n talaktzī'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzi'li'pūmā'ca lakatin squī'ti' ē pāntzīn. ¹⁰ Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit squī'ti' tū chi'patittza'.

¹¹ Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmilh pūtayan na ixquilhtūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squī'ti'. Masqui lhūhua' squī'ti' ixtalaknūnī't, pūtayan jā taxtī'tli. ¹² Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin Ī'scujni' līhui'lilh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh pāntzīn ē cāmaxquī'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squī'ti'.

¹⁴ Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh Ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixlacastālancuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵ A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxquī'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶ Kelhasqui'nīpālhx līmaktu':

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhiti tī quilacstīn.

¹⁷ Ixīmaktu'tun kelhasqui'nīpālhx:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro līlīpuhuanli xpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palhx xpāxquī' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksīni' hui'x ca'tzīya' ixlīpō'ktu. Hui'x ca'tzīya' icpāxquī'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn. ¹⁸ Icuaniyān quit tū ixlicāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē xpina' jā xpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹ Chuntza' Jesús ixlīhuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhī' Dios. Ā'līstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Ī'scujni' tī tzej xpāxquī'can

²⁰ Pedro talakspi'tli ē laktzī'lh chā'tin ī'scujni' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej xpāxquī'. Nā huā'mā' ū'tza' tī xpāxtūhui'lh Jesús a'cxni'

ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni',
 ¿tīchu namacamāstā'yān?” ²¹ A'cxni' laktzī'lh Pedro
 kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ē huā'mā' chi'xcu' ¿tū na'a'kspula?

²² Jesús kelhtīlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni'
 na'icmimpala ā'maktin, ¿ē mincuenta hui'x? Hui'x
 caquistāla'ni'.

²³ Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' ī'scujni' jā catinīlh.
 Jesús jā huanli xla' jā catinīlh. Tū huanli xla' ū'tza':
 “Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni'
 na'icmimpala, ¿ē mincuenta hui'x?”

²⁴ Huā'mā' ī'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yunī't ē
 ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tziyāuj ixlicāna' tū
 icuan.

²⁵ A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlhualh Jesús. Palh
 ixtzo'kui'līca cahuālh ixlipō'ktu tū tlhualh xla', quit
 icpuhuan jāla ixlīthui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj
 ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper
Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018

b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354